

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnistvu prejemani:
celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5-50
na mesec 1-90

Izhaja vsak dan zvečer izvenredno in praznično.

Inserti veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Parle in zahvala vrsta 16 vin. Poslano vrsta 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserti itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 88.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6-50
na mesec 2-30

za Nemčijo:
celo leto K 30—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 35—

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju) levo, telefon št. 34.

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.
Upravnistvo (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica: št. 5 telefon št. 95

Državni zbor.

Dunaj, 3. decembra.

»Et tu Brute« je dejal finančni minister Zaleski posl. prof. Redlichu, ko je le - ta kot zastopnik nemškega »Nationalverbanda« končal svoj govor v justičnem odseku. Da, tudi najboljši in najvernejši prijatelj grofa Stürgkha, ki so sicer pripravljene, drveti za ministrskim predsednikom čez drn in strn, so postali uporni. Vlade stranke, ki so sicer pripravljene, predlogo akceptirati, se čutijo dolžne, povedati vsaj nekatere pomisleke proti novi postavi o vojnih službah.

Profesor Redlich, eden izmed najinteligentnejših mož v avstrijskem parlamentu — je predlogo branil. Toda le v principu, v podrobnosti pa je prednesel toliko kritič. materijala, da je baš njegov govor pravi zagovor odklanjajočega stališča, ki ga slovanske stranke po svoji večini in čim dalje ostreje zavzemajo.

Vladni poslanci — tudi dr. Susteršič se je baje (zatrjuje se tako v parlamentarnih krogih) že oblikiral vladni — se trudijo, doseči kompromis. Sami se boje odgovornosti pred ljudstvom, zato bi radi vladno pregovorili, da v nekaterih, posebno trdih in krivičnih določbah novega zakona popusti, obenem pa prepričali opozicijo, da je prečnogleda, da interpretira v zakon določbe, ki jih tam ni in namene, katerih vlada nikdar ni imela in jih ne imela.

Poleg drugih se trudijo zlasti nemški nacionalci, pridobiti vladno in stranke za idejo, da se naj-celji spor za ta zakon takorekoč odgodi. Z ozirom na resni mednarodni položaj, da je sicer treba predlogo navzlic njenim velikim hibam akceptirati, toda ne definitivno, veljavnost zakona naj se omeji na dobo enega leta.

Vlada dosedaj še trdovratno molči, ter vzdržuje svoje prvotno stališče, da mora biti predloga rešena vsaj do 9. decembra, in sicer neizpremenjeno. Pripoveduje se sicer, da bi bila vlada pripravljena, obljubiti glede izvajanja posameznih predpisov tega zakona nekatere olajšave, toda to naravno ne more nikomur zadostovati, ker bi bil ljudstvu le pesek v oči. Pri nas smo navajeni, da se iz oportunističnih političnih razlogov niti zakoni ne upoštevajo, pa se

naj se zanesemo na obljube vlade, ki je od danes do jutri?

V justičnem odseku se one sile, ki delujejo proti normalni rešitvi predloge, vedno bolj ojačajo, obstrukcija čeških radikalcev je odkrito proglašena, taktika čeških socialnih demokratov si nadeja sicer še sramežljivi naslov, da hoče debato le zavleči in poglobiti — toda je prava sestra radikalne obstrukcije.

Mladočeški klub, katerega član je poslanec dr. Ravnihar, je odločno in moško označil svoje stališče. Predloga, kakor jo je podala vlada, je nespremenljiva in klub za tak zakon ne more biti. Ostale češke stranke so zavzele podobno stališče.

Parlament se takorekoč vsako uro bolj odmika od vlade, vladne stranke same imajo čim dalje več pomislekov in le neomajni mameluki, ki se klanjajo vsakemu migljaju ministrskega predsednika, so pripravljene, akceptirati predlogo brez sprememb in garancij.

Nemški »Nationalverband« se je zvečer zopet sestel k seji. Pravi se, da ventilira vprašanje, ne bi li kazalo, sprejeti vladno predlogo neizpremenjeno, potem pa izdelati novelo, ki bi omilila §§ 1., 4., 6. in 9. Toda ta maneuver je precej prozoren. Odsek naj akceptira vladno predlogo, parlament naj jo reši — potem pa — adijo novela.

V parlamentarnih krogih je razpoloženje silno pesimistično, vendar se poudarja, da sporazum še ni onemogočen.

Vest, da bo zbornica že jutri zaključena, se v trenutku še ne potrjuje.

Zvečer izvem, da je med grofom Stürgkhom in dr. Susteršičem fiktivno že sklenjena kupčija. Susteršičev klub akceptira vladno predlogo, ter se je obvezal, ustaviti vsako obstrukcionistično akcijo proti budgetnemu provizoriju.

Slovenska politika.

I.

Nihče ne more trditi, da bi bila zgodovina političnega življenja slovenskega kdove kako bogata. Sicer so si eni in drugi vestni gospodje zadobili mnogo zaslug s kritičnim raziskavanjem oseb in dogodkov, kate-

rim je pripisati kaj vpliva na narodno življenje Slovencev. Navzlic temu je snov skromna in še skromnejša, ako jo merimo po pridobljenih uspehih. Dokaj opravičeno pišejo naši listi o žalostnih razmerah na slovenski zemlji. Vilajet Koroški, vilajet Spodnji Stajer, celo vilajet Kranjski, ti prislovi niso pretirani, in ne moti se, kdor primerja naš položaj z onim turške raje. Pred nedavnim časom se je izrazil ugleden hrvaški politik, odgovarjajoč slovenskemu kolegi na njega tolažbe: »Res, da imamo Cuvaja, a bolje nam je le nego vam.« In če malo pogledamo, mu moramo skoro pritruditi.

Na Dunaju pretepa v občinstvo pod visoko patronanco same policije — slovenske študente.

V Ljubljani piše rdeči svinčnik državnega pravdnika neme članke po razmesarjenih listih.

Celo v dolenski metropoli trga neusmiljena roka vladnih organov nežno duhteče cvetke slovanske poezije.

In vpricho teh in nešteti drugih žalostnih in humorističnih krivic, katere vse prenašamo z ovčjo potrepljivostjo, nas vse avstrijsko - nemško časopisje kruto obsoja kot nevarne upornike. Nič nam ne pomaga, da naši listi z veljkanskim ogorčenjem odklanjajo nečuvne te očitke. Nič ne pomagajo obili dokazi pro praeterito et pro futuro. Kamor stopi slovanska noga, tam ji je za peto skrbna policija in vsak hip nas zagrabi za ovratnik.

Kdor je vestno čital v poslednjih dneh naše domače časopise, ne smel bi se preveč čuditi jez in sovraštvu, ki vzkipevata v nemških srcih. Kovač knje itak le, dokler je železo vroče in lepše prilike si Nemci niso mogli zlepa najti, da nas očrnijo na mednarodnem mestu, nego jo nudijo naše naravne simpatije do balkanskih Slovanov, kojih zvesto zrcalo je bilo slovensko časopisje. Ne smemo pozabiti, da je naše nemštvo od pamti-veka sovražno slovanskemu življu, in osebno na Dunaju strupeno sovražje sosednje srbske državo. Gigantiške zmage Balkancev so razsrdile dunajska srca, užaljena demiljavost dunajskih očetov je narasla liki hudourniku, ki išče svoje poti po njivah ubogega kmeta. Povsem naravno je, da smo v tem slučaju mi prvi, da se nad nami znese onemogla jez nemških državljancev.

Ne moremo tajiti, da smo z veseljem sledili zmagovitemu pohodu južnih Slovanov proti Carigradu, čutili smo z njimi in občudovali nepri- merno njih junaštvo. Mnogo se je celo pisalo o bratski solidarnosti, o krvnem sorodstvu našem z zmagovitim jugom. V času, ko je strah prešinal dunajsko meščanstvo, ko so avstrijski diplomatje zaman iskali pota iz nesrečnega položaja, baš tačas nas je navdajal ponos in up, da si sedaj priborimo i avstrijski Slovani ono pozicijo, katere nam pristoja ne le po številu našem, temveč tudi po obilih zaslugah naših v službi habsburške dinastije. Očividno smo se tedaj postavili na stališče, ki nemškemu sodržavljanom ne more prijati. In ker itak nismo vajeni, da bi nas božali, naj se ne čudimo, da so nam topot prišli z debelim palcem in da so nas kar kratkoma obsodili na večala, primerna nevarnim veleizdajalcem.

Kranjski deželni odbor naj bi podal lojalitetno izjavo. A le-ta je sporočil po deželnem glavarju, da v to ni nikakega povoda, ker ne gre dvomiti na lojalnosti kranjske dežele. Tak, povsem pravičen odgovor je bil tem primernejši, ker so v teh dnevih podajali slične patrijotiske izjave le oni zastopi, kateri so želeli tem potom dokazati bojevito in vojske želi- no razpoloženje svoje. In na Kranjskem je malo ljudi, ki bi si želeli vojske, kuge in lakote.

A konstatirati moramo drugo dejstvo.

Slovensko časopisje, na prvem mestu »Slovenec«, organ gospodujo- čih kranjskih organizmov, se je od- zvalo onemu pozivu nemške žurnale- je z velikim ponosom.

Odgovor na nečuvne napade sovražnih nam listov, na bestialno divjanje dunajskega moha proti ubo- gim slovenskim mladeničem, odgo- vor na neštivilne šikane vladnih uradnikov od Metternicha do Golie in Rechbacha, odgovor na vse to je bila zopet enkrat dolga procesija slo- vanskih zaslug za Dunaj in Avstrijo. Jan Sobieski je osvobodil carsko stolico pred strašnim naskokom Tur- kov, Beli Kranjci so ustavljali naval iančarskih čet, ban Jelačić je otel Dunaj pred grozečo konstitucijo in izročil krvniku trinaest upornih ge- neralov v Arađu. Radecky je zmagovito branil severno Italijo pred so- vražnimi nam Italijani in naši kranj-

ski Janezi so priborili Bosno in po- telkli uporne vstaše, kakor to z veli- kim navdušenjem in nedosežno mili- no opisuje ritmojster Andrejka Liv- nogradski. In ko z eno roko kažemo na vse te neoporečne zasluge — hony soit qui mal y pense — se z drugo roko ponosno točemo na ju- naške prsi in sprašujemo: Kje je tvo- ja hvaležnost, o Dunaj! Kje je naše plačilo!

Recimo za enkrat, da v istini nismo našli hvaležnosti, katere smo si upali, da nismo dosegli priznanja, zasluženega po obilih naših žrtvah. Vse to nas ne opravičuje, da zahte- vamo plačila, da terjamo hvaležnost tam, kamor smo rade volje in v zve- selim ponosom žrtvovali svoje naj- boljše moči. Niti se ne moremo skli- cevati na pisma in pogodbe; kar so Slovani in kar smo storili Slovenci za našo državo, smo storili v brez- pogojni zvestobi.

Ako pa nam ni dovoljeno, poga- njati se za zaslužno mezdno, tem manj umestno se mi zde bahave ob- ljube, da homo i v bodočnosti kot prvi štiti državo in se bojevali proti vsakemu sovražniku! Ne spomi- njam se, da bi bil kdaj v naših krajih našel človeka, ki bi si želel izpre- membe v smislu, nevarnem naši dr- žavi. In ko občudujemo vzorni pa- trijotizem balkanskih Slovanov, ko- mu bi padlo na misel, da bi se oprtal in romal v sveto Sofijo? Na drugi strani pa pač ne more nihče od nas zahtevati, da bi se z »nepopisnim navdušenjem« zavzemali za boj proti eni ali drugi slovanski državi. Zve- sti mnogostoletnim tradicijam av- strijskim, bodo pač kranjski fantje storili svojo dolžnost in bodo odšli, ako treba, na vsako mesto, ki jim ga odkaže vojaška vrhovna oblast. O tem bi ne moglo biti dvoma, tudi da ne bi čuvala nad njimi stroga voja- ška disciplina. Čemu se tedaj tako postavljamo in čemu naznanjamo nezaupljivemu nemškemu svetu, da bomo zopet mi prvi branilci? In še eno: Ni - li tako bojevito govoriče- nje v nesoglasju z onimi slovanskimi simpatijami, katerih je bilo polno ne samo naše časopisje?

Sicer pa še davno ni dokazano, da nismo preleli zasluženega plačila za naša dejanja. Poglejmo malo v zgodovino, ki nam je bila baje tako krivična.

Nepobitno dejstvo je, da je poli- ski kralj Sobieski ršil pred pogubo

LISTEK.

Sleparska ljubezen.

Zavita prigodba. — Spisal Blaž Pohlin.

(Dolge.)

Skoraj istočasno se je oglasila gospica Milka Burkeljca pri svoji prijateljici Zofki Zagon ter ji govo- rila:

»Ljubica, nekega Ljubljancana imam za osla. Dopisujeva si in ker »ljubezen« stremi višje, določila sva si sestanek to soboto v Postojni. Jaz pa ne maram iti na ta sestanek, ako- ravno ni napačen moj dopisovalec, kakor razvidiš s te-le slike. Prišla sem k tebi, da bi ti opravila obljub- ljeno posel namesto mene na moje stroške in nevarnost. Vidi pa, da se pišeš Urška Blažin in da si kontoa- rinčinja. Slika ti izročam, da ložje spoznaš »svoj« ideal, ki te bo prič- koval v drevoredu pred jamo ob 2. popoldne. Ostalo popolnoma prepu- ščam tvoji volji in previdnosti.«

Zofka Zagon se ni kar prav nič obotavljala prevzeti ponudeno nalo- go, vprašala je le, ogledujoč Krnavž- ljevo fotografijo:

»Ali on nima tvoje slike?«
»Nisem mu je poslala,« odvrnila je Burkeljca in skoraj bi ji bila rde- čica obhila lice vsled laži.

Ponavljal bi še v besedah, ako bi pravil natančno, kaj je govoril Srečko Strniša, ko je z istim name- nom kot Kovaček prišel k prijatelju Feliks Mrcini in ga zaprosil in pri- dobil, da gre namesto njega v nedeljo poldne v Logatec, kjer se sestane kot Anton Ropotec, stalen železniški uradnik s prismojeno Tržačanko, mojškerco Francko Šetina, katere sliko mu je izročil in zatrdil, da ona nima njegove fotografije.

Po ravno istem kopitu se je uda- la Lucija Butara, prijateljica Amali- je Koželj kot šivilje Francke Šetina, da gre namesto nje na sestanek z za- ljubljeno smešno ljubljansko srajco Antonom Ropotcem, stalnim želez- niškim uradnikom, čegar fotografijo je vestno spravila, prepričana, da oni nima slike njene prijateljice Amalije Koželj.

VII.

V kleti »Pri Jakatu« na Mest- nem trgu v Ljubljani je sedel Kova- ček in praznil drugo četrtino cvič- ka. Jaka je ravno pravil, kako je tra- verže lomil in da so pravkar iz Ljubljane na Prulah dvignili veli- kansko francosko kaso, polno same- ga zlata, ki je namenjeno za sloven- sko vseučilišče, ko vstopi Ivan Kr- navželj. Vsedel se je h Kovačku, ki mu je posebno priručno stisnil desni- co. Ker je Jaka kot olikan človek sprevidel, da si imata prijatelja ne- kaj važnega povedati, odšel je ven, da sta onadva ostala sama.

»Kako si opravil?« vprašal je Kovaček.

»Izvrstno,« odvrnil je Krnav- želj, »nič mi ni žal, ampak prav vesel sem lepih uric, ki sem jih preživel.«
»Čedno dekle?« vprašal je dalje prijatelj.

»Naravnost krasno! Ljubko, ljubeznivo, priručno, srčkano in ne vem, kakšen izraz bi še uporabil v označbo njenega obnašanja in go- vorjenja. Tako izborno sva se zaba- vala, da ji naravnost povem, da sem se zaljubil v ta obraz, v celo bitje.«

Kovaček se je široko zasmel. »Ne misli, da se šalim,« rekel je prijatelj, »želel bi, da bi tudi ti videl to deklco, katere je sama milina in čar. Samo eno mi je zoperno: da sem se moral izdajati z napačnim imenom. Obljubila sva si dopisovati prav pogosto in skoraj bi ji bil pove- dal, kaj in kako je v resnici z dose- danjem znanjem. Le z ozirom na tebe sem se zdržal. Zdaj je pa tvoja dolž- nost, da urediš vso to reč, ko si po- vzročil, da sem prišel v to razmerje, da sem se seznanil in zaljubil po- nepravim imenom.«

»Kaj pa ona?« vprašal je Kova- ček.

»Samo vaša, samo tvoja za vedno!« vzdihovala je v ljubezni.

»Bodi vesel, da si z mojim po- sredovanjem to dosegel,« rekel je Kovaček, ki se mu je zdel Krnavželj smešen, kot nam je smešen vsak za- ljubljene, toda za enkrat ni drugega

izhoda, kot da ostane pri starem, namreč da si še nadalje Josip Piščanec. Tudi pisati seveda ne smeš sam, ampak pisati moram le jaz, ker po- zna ona mojo pisavo.«

»Potem je boljše, da pustim vse pri miru,« odvrne Krnavželj z za- molkljim glasom.

»Pa ji povej vse od konca do kraja, da te prvi trenutek, ko zve, kako si jo vlek,« reče Kova- ček s prikrito hudobnostjo in škodo- željen smeh mu je igral okrog ust- nic.

Prijatelj je molčal in topo zrl tri korake pred se.

Kovaček se je delal usmiljenega in rekel:

»Ko bo vajina ljubezen utrjena, povedal ji boš lahko vse po pravici. Za zdaj pa je res najboljše, da osta- ne tako, kot je. Ti ostaneš Josip Pi- ščanec in kar boš pisal svoji izvo- ljenci, ti bom jaz prepisal. Da ti bom zvesto stal na strani, ti je tu moja roka.«

Pri tem je ostalo. Krnavželj je napravil svoji srčni deklici nastopal kot Josip Piščanec, njegova pisma in drugo tako ljubavno mašilo mu je pa vestno prepisaval Kovaček.

Skoraj istočasno kot Kovaček in Krnavželj »Pri Jakatu« na Mest- nem trgu v Ljubljani je sedela pri Zofki Zagon v Trstu njena prijatelj- ca Milka Burkeljca. Pili sta čaj, med

njima je pa tekla ta-le in tak-le po- govor.

»Torej res čeden človek?« vprašala je Burkeljca.

»Rečem ti, da nad vse prikupen in prikupljiv,« odvrnila je Zofka in navdušeno pristavila:

»Veš, kar lep mladenič je. Viso- ke postave, temnih oči in las, živa- hen v govorjenju in gestah. Ljubez- niv je njegov pogled, izraz in beseda. Lahko ti je žal, da nisi šla sama na sestanek z njim. Moram ti prizna- ti, da sem se kar zaljubila vanj, v vsega, v oči, obraz, lase, postavo in besedo. Le to me teži, da si mu ni- sem upala povedati svojega pravega imena, ampak z ozirom na tebe na- stopala pod izmišljenim. Zmenila sva se, da si bova dopisovala — naslov sem označila v tvoje stanovanje — in kako naj si zdaj dopisujem z njim, ko še nima niti črke od mene! Po pisavi bi takoj spoznal, da ga slepa- rim in vsega je konec. Tvoja dolž- nost je, Milka, da mi pomagaš iz te zagate, v katero sem zašla le tebi na ljubo. V Josipa sem se pa res zalju- bila, kot bi se tudi ti, če bi ga imela živega pred seboj in čula njegove temperamentne besede.«

»In on?« vprašala je Burkeljca.

»Z najsvetejšimi izrazi mi je za- trdil svojo ljubezen, ki da nikoli ne mine.«

(Dalje prihodnjač.)

Dunaj, vekovitega sovražnika Slovanov. A s tem junaškim činom se poljska republika sama ni rešila. Ravno isti Dunaj je dosledno delal proti tej mogočni slovanski državi, dokler ni prišlo do žalostnega konca. Kakor rimski vojniki pod križem na Galilejski gori plašče Odrsenikov, tako so si sosednje države izžrebale trikrat lepe province raztrgane Poljske. Sicer pa — kaj bi se bilo zgodilo, da niso prišli Poljaki Dunaju na pomoč? Dunaj bi bil padel v roke Turčinov, in na stolpu sv. Petra bi bil nadomestil polmesec avstrijskega orla. Kdo pa jamči, da ne bi bila Sobieskijeva vojska i kasneje še v stanju, pognati Turka nazaj? In če bi se bili Osmani obrnili na drugo stran in drvili preko rimsko - nemškega carstva tam do francoske meje, pobili bi jih mogočni francoski kralji. Nekaj let pozneje bi bili vsi Turčini zopet tam, od koder jih je bilo prineslo znano turško kopito. Le s to razliko, da bi bili Dunajčane danes morda nekoliko manj bahavi, da ne bi razbijali oken na čeških solah in da ne bi pobijali in zapirali kranjskih dijakov! In še to je mogoče, da bi bila v tem slučaju dunajska kultura na višjo stopnjo se povzpela, nego jo danes z nedosežno mojstrsko roko slika dični dunajski historiozograf Karel Kraus. Vsakemu gimnazijskemu profesorju utegne biti znano, da so atenski barbarski hopliti pri Marathonu uničili staroslavno perzijsko kulturo, tako da je stoprav stoletja kasneje moral makedonski Aleksander iti z vojsko daleč v Azijo, da je človeštvu rešil, kar se je bilo ohranilo stare kulture v zibelki človeškega rodu. Tako uči sam nemški vseučiliški zgodovinar Nietzsche. Zakaj pa naj bi ne bilo mogoče, da je bila i turška zmaga na Dunaju zgodovinsko upravičena? Rešimo se enkrat zastarelih zgodovinskih laži in zmot!

Naj mi ne zamerijo bratje onstran Kulpe, da tedaj vprašamo: Čemu je vodil ban Jelčić svoje granicirje s takim svetim navdušenjem v boj proti madžarskim ustavovercem? V onih nesrečnih dnevih 1848. in 1849. leta, ko na celem Ogrskem nihče ni znal, katero od obilnih protislovnih si dunajskih povelj da naj sluša, takrat so, petdeset let po francoski revoluciji, obmejni Jelčićevi polki se borili za absolutizem in proti svobodni ustavi. Kdo naj bi se čudil, da se do današnjega dne madžarski magnatje dosledno maščujejo nad Hrvati, da so si na samem Dunaju izposlovali Čuvaja, ki jim je končno vrnil absolutizem, za katerega so bili žrtvovali leta 1848. in 1849. — 20.000 mrtvih!

In slednjic! Kaj so hasnili avstrijski državi vsi oni krvavi boji na Laškem, kjer so granicirski in slovenski polki pod slavim Radeckim krvaveli, kjer so, žal, isti polki kruto gospodarili nad podjarmljenim italijanskim ljudstvom? Mar smo s tem ustavili naravni razvoj mladega laškega kraljestva? Mari nismo le naglo izgubili skoro zadnjo miljo laških pokrajin?

Slovenska zgodovina je skromna, in skromna naša politika. Kakor teko kraške vode pod zemljo in se le redko upajo na dan, tako je pohlevni slovenski narod do danes živel v senci absolutizma. Le za malo časa je prišel na površje, le redko stopil na solnčno stran. Pravijo, da se je to zgodilo v času renesanse in reformacije v prvič, ob prihodu Napoleonovih bataljonov v drugič, in tretjič pod Radeckim. V dobi Radeckega živimo mi.

G. M.

Vojna na Balkanu.

Kako je bilo v Makedoniji?

(Od našega posebnega poročevalca.)

Belgrad, 1. decembra.

Težko je bilo pisati poročila na bojišču, ker pošte še niso urejene in dolgo je trpelo, predno so moja poročila prehodila pot iz Skoplja ali Prilepa do Ljubljane. Vedel sem to dobro, ker sem videl v Prilepu tako improvizirano »pošto« in kar izgubil sem voljo za pisanje.

V poslopju štaba prve armade je bila cenzura. Prinesel sem dopis g. Mitroviću, vseučiliščnemu profesorju, in sem ga pred njim prebral, ker on je težko čital moj rokopis. Potem sem pismo zaprl, on je udaril na ovoj štampiljo: »Štab prve armade«, znamenje, da se pismo lahko odpošlje in potem sem vrnil pismo zunaj v neko tako torbo, kot jih rabijo pismovalci in ki je bila pribita na zid kot nabiralnik, zraven je pa stal vojak na straži, da ne bi kdo kradel pisem.

Torba je bila že polna vojaških dopisnic in vprašal sem vojaka na straži, kdaj bo ta pošta ekspedirana. »Kdo bi to vedel!« mi odgovori vojak. »Kadar se bo vračala proti Velešu kaka trenska kolona, vzame sabo pisma in jih odda tam na železnico.«

Tako torej, kadar se bo vračala kaka trenska kolona! Na to bomo čakali še kakr tri dni; od Prilepa do Veleša rabi tren dva dni, to je že pet dni; ker v Velešu gotovo ne bo takoj vlaka, izgubi pismo zopet najmanj en dan, predno pride v Skopje, to je torej šest dni; v Skopju bo pismo zopet čakalo vsaj en dan (je že sedem dni!) in do Belgrada bo pismo rabilo dva dni (devet dni); en dan se morda zadrži v Zemunu in čez dva dni pride v uredništvo »Slovenskega Naroda« — rabilo bo torej okroglo 12 dni! In res: dne 15. novembra sem poslal dopis iz Prilepa; dne 16., 17. in 18. novembra sem bil na bojišču pred Bitoljem; dne 19. in 20. novembra sem bil v Bitolju; 21. novembra sem odpotoval iz Bitolja in padel s konja; dne 22. in 23. novembra sem bil v Prilepu; dne 24. novembra sem odpotoval proti Velešu, kamor sem prišel dne 25. novembra ob 6. zjutraj, odpotoval proti Skopju zvečer in prišel ponoči; dne 26. in 27. novembra sem bil v Skopju, odpotoval dne 28. novembra zjutraj in prišel v Niš zvečer in dne 30. novembra zjutraj odpotoval ter prišel zvečer v Belgrad — ali dotičnega dopisa nisem našel v nobeni številki »Slovenskega Naroda«, pač pa sem ga našel šele danes, in sicer v številki od 30. novembra! Dopis je torej prišel v Ljubljano celo tri dni pozneje, kot sem v Prilepu izračunal; rabil je za to celih 15 dni!

V takih razmerah — posebno ker v Bitolju pošte sploh še ni bilo — nisem hotel pošiljati daljših dopisov — škoda za čas in za znanke! — v katerih bi opisoval posamezne zanimive epizode z bojnega polja; pustil sem to za pozneje in sedaj, ko me deli od Ljubljane samo 555 kilometrov in bodo potovala pisma skozi državo, ki se ne nahaja v vojni in se vrši v nji redni železniški in poštini promet, hočem poročati o raznih epizodah in opažanjih z makedonskega bojnega polja.

Prilep (v narodnih pesmih se pravi Prilep), je samo zato zanimivo mesto, ker je tam rezidirjal in se producirjal na svojem šarcu kraljevič Marko, ki je veliko bil in mnogo jedel, pretepal se z Muzo Kesedžijo, metal buzdovan za vilo in delal druge čudeže junaštva. Kot kralj Matjaž, tako niti kraljevič Marko ni umrl, temveč samo spi in čaka pravega trenutka, ko se zbudi in vjedini razkosano Srbstvo. Sedaj je prišel ta trenutek, ko so srbski vojniki prelivali kri okoli Prilepa in srbski vojniki čisto resno pripovedujejo, da se je pri Prilepu vojskoval s Turki tudi kraljevič Marko, ki je zajahal pred srbskimi četami na svojem šarcu in neusmiljeno pobijal Turke. Noben vojak ni videl kraljeviča Marka s svojimi očmi, vsak pripoveduje, da so ga videli — drugi ...

Lepo je bilo gledati srbske polke, ko so korakali iz Prilepa proti Bitolju na bojno polje. Ponoči in podnevi so odhajali pešci in topničarji, konjeniki in pionirji, oficirji navadno — s puškami na ramah in po Prilepu so se razlegale glasno in ubrano bojne pesmi, posebno naslednja:

»Hajde, bračo, hajde, svoje ne dajte!
Hajde, Srbi napred,
za svoje ustajte ...!«

Prilepski prebivalci so stali pred svojimi hišami, jokali od navdušenja, blagoslavljali vojake in jim želeli bojno srečo, vojaki so pa ponosno odgovarjali: Srb ne beži, ne umika se, on mora zmagati in tolažiti so Prilepljane, naj bodo brez skrbi, ker Turki nikdar več ne pridejo v mesto ...

Ponosen, samozavesten je srbski vojak in — pravičen.

V Prilepu je neki oderuh — gotovo Cincar — računal vojaku 2 dinarja za kilogram jabolk. Vojak se je jezil, da je to predrago in ni hotel kupiti jabolk, jaz sem mu pa svetoval, naj si da kratkoma odtehtati kilogram jabolk in naj da Cincariju en dinar, ali vojak se je čutil užaljenega in se je odrezal: tega ne storim, ker mi smo — kulturni ljudje ... Seveda, mož niti razumel ni, kaj to pomeni »kulturne«, ali oficirji so mu vedno govorili, da se morajo srbski vojniki pokazati povsod kot kulturni ljudje, on si je besedo zapomnil in misli, da zahteva kultura od njega tudi to, da takemule cinarskemu oderuhu ne določa sam cene.

Niti najmanjše reči ni srbski vojak vzem, on je samo kupoval — ako je imel denarja — in plačeval, ako pa ni imel denarja, je trpel. V Skopju je neki vojak nekaj kupoval od Žida in ta mu je računal dotično stvar — ne vem, kaj je bilo, dialog sem slišal iz ulice — sedem grošev, vojak ga je pa čisto ponižno prosil: »Daj, brate, za pet groša!« Kje bi bili zmagovalni vojniki, ko pridejo v osvojenno mesto, tako pravični in človeški? Je res plemenita slovanska rasa — Nemci bi se gotovo vedli v takem slučaju čisto drugače, ali za to smo pri vsem tem v nemških očeh mi div-

jakli, oni, Nemci, so pa — visoko kulturni narod!

In koliko prenese srbski vojak! Pisal sem že o bitoljski bitki in o mrzli kopelji, v kateri se je nahajala donavska divizija po celih dvanajst ur! To nekaj pomeni, tega ne bi prenesel vsak vojak, ki je pri tem še — lačen. In srbski vojniki po več dni niso ničesar jedli, ker so prehitro napredovali in jih tren ni mogel vedno dohajati, četudi je sicer dobro funkcioniral aparat za preskrbovanje vojaštva. Ti lačni, žejni, premočeni in na pol zmurnjeni srbski vojniki in oficirji so vendar delali prave čudeže, s praznimi želodci so osvajali utrjene turške pozicije — na bajonet.

Naj omenim naslednjo epizodo: V vasi Beravci pri Bitolju se je nahajala srbska pehota. Turški šrapneli so eksplodirali nad vasjo eden za drugim, vas je že gorela, zažgana od šrapnelov, srbski vojniki so pa mirno in hladnokrvno — lovili po vasi bežeče svinje in ker niso imeli časa, da bi svinje po pravih razrezali, si je vsak kratkoma odrezal po kos mesa, spravil ga v torbo in haid naprej, na turške pozicije in ko so Turke pregnali, so lepo izvlekli iz torb kose mesa, napravili ogenj in si — pekli večerjo.

Čisto drugačni so grški vojniki, ki res ne delajo časti zaveznikom in prihodnji dopis hočem posvetiti potomcem starih Helenov, ki so še slabši vojniki od potomcev starih Rimljanov.

Zvezdan.

Črnogorske vesti.

(Od našega posebnega poročevalca.)

Cetinje, 30. novembra,

Črnogorske bolnišnice.

Urednik »Glasa Črnogorca«, gospod Boro Minić je bil tako prijazen, da mi je dal pregled in seznamek črnogorskih bolnic in zdravnikov in njihovih pomočnikov, ki delujejo sedaj za časa vojne v Črni gori in v osvojenem črnogorskem ozemlju, iz katerega je razvidno, da je v sanitarnem oziru dobro oskrbljeno. Iz tega pregleda posnemamo sledeče: Na Cetinju obstoje štiri bolnišnice: 1. državna bolnica, 2. bolnica v vojnem stanu, 3. v kadetskem korpusu, 4. v državni gimnaziji. V državni bolnici je upravnik dr. Stanko Matanović, ki mu stoje na strani 4 zdravniki in trije medicinci. Ranjencev je 51. — V vojnem stanu delujejo člani češkega pomožnega zdravniškega zbora pod upravnikom dr. Rihlikom in sicer 6 zdravnikov, 16 medicincev, 6 prostovoljnih usmiljenk, 16 bolničarjev in bolničark, 1 inženir, 1 lekarnar, kuhar in drugo potrebno osobje. Število ranjencev znaša 329. — V kadetskem korpusu je nameščena bolnica ruske velike kneginje Milice z dvema zdravnikoma in dvema pomočnikoma. Ta bolnica daje zavetje 61 ranjencem. — V državni gimnaziji deluje 1 zdravnik in 3 medicinci, pod katerih oskrbo je 62 ranjencev, ki vsi kmalu okrevaljo. — V teh štirih bolnicah delujejo tudi 4 usmiljene sestre, ki so prišle iz inozemstva. Vsaka bolnica šteje tudi po enega ekonoma.

Bolnice izven Cetinja so: na Rijeki, v Podgorici, na Grudi, v Baru, v Ulcinju, v Kolašinu, na Andrijevi, v Peči, na Zabjaku, v Muričanih, v Bijelem Polju, v Gusinju, v Pentari, v Luarzi in Tusi. — Na Rijeki se nahaja oddelek angleškega »Rdečega križa«, ki oskrbuje prehodno previalnico s 20 ranjenci. — V Podgorici obstoje štiri bolnice, ki so nastanjene: v treh oddelkih vojnega stana, v monopolu (t. j. glavni zalogi tobaka), v državni gimnaziji in v starem vojnem stanu. V prvem oddelku vojnega stana deluje francoski »Rdeči križ«, v drugem ruski zdravnik, ki jih je poslalo »slovansko dobrotvorno društvo« v Petrogradu, v tretjem pa zdravnik srbske narodnosti. Vsak teh treh oddelkov šteje po štiri sobe, vseh skupaj torej 12 sob, v katerih je nameščenih 200 ranjencev. V monopolu je italijanski »Rdeči križ«, ki oskrbuje 50 ranjencev. V gimnaziji deluje avstrijski »Rdeči križ«, katerega ambulanca je bila preje na Plavnici, ki pa je sedaj tudi v Podgorici. Število ranjencev je 53. V starem vojnem stanu se nahaja bolnica za obolenje ranjencev, ki jo vodi dr. Jurniček, Švicar po rodu. — Na Grudi je ambulanca italijanskega in švicarskega »Rdečega križa«, med tem ko so v tretji previalnici zdravnik srbske narodnosti. — V Baru je nastanjen v monopolu oddelek angleškega »Rdečega križa«, ki zdravi 40 ranjencev. Vrh tega delujeta v Baru še dva druga zdravnik. — V Ulcinju je zaposlen ruski »Rdeči križ« in sicer oddelek petrogradski in oddelek harkovski. V bolnice so spremenjene ljudska šola in zasebne hiše, v katerih se leči 109 ranjencev. — Kolašinska bolnica, nameščena na Brezi, šteje 25 ranjen-

cev, ki jih nameravajo sedaj prenesti v Podgorico in sicer v monopolu. — V Andrijevi (Berane) je 16 ranjencev, 2 zdravnika in 4 medicinci. — V Peči je istotako 16 ranjencev, 2 zdravnika in 1 medicinec. — Na Zabjaku oskrbuje bolnico Grk dr. Juri Gianensos. Ranjencev je 9. — V Muričanih se nahaja oddelek angleškega »Rdečega križa« z dvema zdravnikoma in 4 medicinci. — V Bijelem Polju oskrbuje zdravniško službo 1 zdravnik. Število ranjencev je 10. — Istotako je v Gusinju 1 zdravnik. — V Pentari je oddelek angleškega »Rdečega križa«, a v Luarzi oddelek italijanskih zdravnikov in medicincev, ki šteje 16 članov. — V Tusi izvršuje zdravniško pomoč dr. Mustafa efendi Jantof in 1 apotekar, a za turške vojne ujetnike v Podgorici skrbje zdravnik dr. Ruždi beg, Almet efendija in Salih efendija. —

Avstrijski »Rdeči križ« v Črni gori.

Avstrijski »Rdeči križ« upravlja dr. Ivan Steiner, višji štabni zdravnik. Avstrijski oddelek šteje z ambulanco vred 5 zdravnikov, 4 usmiljene sestre, 1 poročnik, 11 podčastnikov in 8 bolničarjev.

Skupno število zdravnikov v Črni gori.

Skupno število zdravnikov, ki so sedaj za časa vojne zaposleni v Črni gori, znaša 80. To število razpada sledeče: črnogorskih zdravnikov 16, zdravnikov - dobrovoljcev 22 in 42 zdravnikov raznih inozemskih društev, ki se dele po sledečih narodnostih: 7 Čehov, 9 Italijanov (7 iz »Rdečega križa« in 2 zasebna), 8 Rusov (4 iz »Rdečega križa« in 4 »slovanskega dobrotvornega društva«), 6 Avstrijcev, 4 Angležev, 3 Francozov, 1 Švicarja in 4 Turkov.

Ranjenci.

Na Cetinju je od ranjencev ozdravilo 315 mož, ki se vračajo v bojne vrste; umrlo jih je samo 35, med njimi tudi osemajestletno dekle Stana Lekić iz Seveca, ki je bila ranjena še pred izbruhom vojne na turških tleh od Turkov. Umrljivost je torej neznatna in doseže maksimalno komaj 3-4%. — Vsega skupaj je ranjenih 1057 vojakov, od katerih bo z ozirom na izdatno zdravniško pomoč le malo število podleglo ranam.

Pred zavzetjem Taraboša in Skadra.

Iz Grude prihaja danes brzjavka, ki poroča o nadaljevanju inspiciranja črnogorske vojske, ki jo je tudi včeraj cel dan vršil knez Peter, kot zastopnik brata prestolonaslednika, komandanta zetske brigade, in sicer na pozicijah na obeh straneh reke Kiri. Tudi pri tej priliki je govoril jedrnat govor in sicer na naslov piperškega bataljona. Ko je bil izpod Gruzija, so ga obsuli Turki s svinčnim dežjem. Pa brez uspeha in posledic. — Inspekcije, ki se vrše poslednji čas sistematično, so velike važnosti, kar se pozna tudi na vojski sami. Vse se namreč nahaja v najboljšem redu. Istotako se nahaja general Janko Vukotić v inspekciji.

Črnogorski »Rdeči križ«.

Doslej je prejel črnogorski »Rdeči križ« v denariju prispevkov v znesku 424.019 K 40 v in mnogo blaga, to je ovojev, posteljne oprave, zdravil, živil itd. Med darovalci je čitati tudi nekoliko slovenskih imen, akoravno je objavljen v »Glasu Črnogorca« šele majhen del dobrotnikov črnogorskega »Rdečega križa«. Kot eden prvih se naštevata tržaški »Rdeči križ«, ki je poslal 200 postelj, 500 odej in 100 kg volnene preje.

Premirje.

Kakor smo poročali v snojni številki, je protokol o premirju med Bolgarsko, Srbstvo in Črno goro na eni in med Turčijo na drugi strani podpisan. V protokolu ni naveden noben rok, do kdaj mora biti sklenjen mir, pač pa je določeno, da se začne mirovna pogajanja dne 13. decembra v Londonu. Če pa bi hotela ena ali druga stranka zopet začeti s sovražnostmi, je določeno, da mora to naznaniti vsaj 48 ur prej Nevtralnemu progu, ki naj onemogoči kontakt med obema vojskama, določita generalna štaba obeh vojsk. Da se določi ta meja, bodo poslali Črnogorci posebne delegate pred Skader, Bolgari pred Odrin in Srbi k svoji zahodni armadi. Ti delegati se bodo morali sporazumeti s turškimi delegati.

Turška vlada je baje že ukrenila potrebno, da pošlje živila v Odrin in Skader.

Prebivalstvo obleganih krajev bo imelo prostost, da sme iti, kamor hoče. Oficijozno turško časopisje se močno razburja, da Grška ni podpisala protokola. Zato mora Turčija nadaljevati vojno, dokler ne prisili Grške, da se začne pogajati. Grška zahteva za premirje predajo Janine in otoka Kiosa. Pred Janino pa Grki še niti prišli niso in na Kiosu se upi-

ra majhna turška garnizija uspešno grški premoči. Grška tudi noče preklicati blokade Dardanel.

Grška pa ni kratkoma odklonila premirja, marveč je zahtevala rok 24 ur, da se pridruži premirju. V slučaju pa, da se po poteku tega roka premirje med Grško in Turčijo ne sklene, se bo Grška vendar nedeležila mirovnih pogajanj.

Tudi ni res, da bi izviralo dejstvo, da Grška protokola o premirju ni podpisala, iz globokega razpora med Bolgarsko in njo. Najti je nekako soglasje v naziranju bolgarskih delegatov in grškega delegata Panasa, da, slišijo se celo glasovi, ki pravijo, da se je branila Grška podpisati protokol samo zato, da more vzdržati blokado turških pristanišč in tako preprečiti, da Turčija ne more poslati svojemu vojaštvu, kar ga še ima, živil in municije.

Da ni podpisal grški delegat Panas mirovnega protokola, se je izvršilo na sledeči način: Panas se je pač udal glede turških zahtev, zlasti glede Janine, zahteval pa je, da se Turčija formalno odpove pravici do otokov, kar pa je Turčija odklonila, zlasti glede onih otokov, ki leže v bližini maloazijske obale. Turčija pa je zahtevala obenem, da preklic Grška blokado Dardanel. Panos in Danev sta obstajala na tem, da kontrolirajo grške ladje tudi med premirjem vse ladje, ki zapuščajo Dardanel, ali pa hočejo v Carigrad. Turčija pa je to zahtevo kratkoma odklonila, vsled česar Panos protokola ni podpisal, pač pa si je pridržal rok 24 ur, da izve mnenje svoje vlade.

Kakor smo že poročali, se vrše mirovna pogajanja v Londonu in iz Sofije se poroča, da Bolgari pod nobenim pogojem ne bodo odnehali od zahtev, da pride Dedeagač in Odrin v bolgarske roke.

Bolgarski car se je takoj, ko je bil protokol podpisan, vrnil v glavno taborišče. Glavni bolgarski zastopnik, predsednik bolgarskega sobranja Danev pa je odpotoval v Bukarešto, od koder potuje naprej v London. Danev, ki se je izkazal do sedaj kot izborni diplomat in brezprimern politič, bo gotovo dosegel tudi sporazum med balkanskimi državami in Rumunsko. Morda se mu posreči tudi izravnavati spor med Avstro-Ogrsko in Srbstvo.

Kakor poročajo iz Cetinja, je sporočil ruski poslanik na Cetinju kralju Nikoli, da so se velesile zednile, da bodo mirovno pogodbo med balkanskimi državami in Turčijo revidirale in če treba, tudi modificirale. Isto je sporočil pl. Giers tudi črnogorski vladni na Cetinju. Iz Sofije in Belgrada pa o takem sporočilu ruskih poslanikov do sedaj še ni nič znano.

Grki.

Dve grški vojni ladji sta pripluli včeraj zjutraj že tretjič pred Valono in začeli streljati na mesto. Pred vsem sta streljali pač na razobešene albanske zastave na javnih poslopjih, krogle pa so padale tudi na druga poslopja v mestu, ter so napravile precejšnjo škodo.

Neka grška vladna odredba pooblašča narodno banko v Atenah, da izda nadaljnjih 25 milijonov papirnatega denarja. Druga odredba določa, da se ustanovi posebna komisija, ki naj pobira denarne prispevke na Mitlenah v državne svrhe.

Dardanele.

Kakor poročajo iz Carigrada, je izkrcalo 40 parnikov, ki so jih spremljale grške vojne ladje, na poluotoku Chersonesu močne bolgarske in grške oddelke, ki so takoj začeli obstreljevati Galipoli in Bulair. Potniki, ki prihajajo iz Dardanel, pripovedujejo, da so slišali včeraj izzad Galipolija v smeri proti zalivu Xerosu močno grmenje topov.

Bolgarska.

Kakor poročajo iz Sofije, se prične jutri zopet popolnoma normalno v celi državi železniški promet. Tudi izvoz in uvoz se prične zopet popolnoma normalno, ker so železnice zopet uvedle normalni blagovni promet.

Skader.

O bojih pri Skadru, ki so se vršili v ponedeljek, poročajo naknadno še sledeče: Boj je bil sila ljut. Samo dejstvo, da je posegla vmes črnogorska zetska brigada, je omogočilo, da so si Črnogorci zavarovali bok. Tudi kralj Nikolaj je bil v vrstah bojujočih se junakov. Zvečer se je vrnil na Cetinje. Črnogorci so imeli mnogo izgub.

Kakor poroča general Martinović, so poskusili Turki predvčerajšnjim še enkrat izpad na dolgi črti ob potoku Kiri do Vrake. Hoteli so si napraviti izhod. Kmalu se je vnel na obeh straneh hud artilerijski boj in tudi strojne puške so posegle vmes.

Črnogorcem se je posrečilo zasesti neki holm pod Siroko, ki obvladuje Taraboš, ter postavili tam eno baterijo. Vsled tega je stališče Črnogorcev pred Skadrom mnogo močnejše, kakor je bilo prej. V tem boju so izgubili Črnogorci enega častnika in 6 mož, turške izgube so zelo velike.

Albanci.

V Albaniji je opaziti močno versko gibanje. Kakor poročajo iz Carigrada, hoče prestopiti izlamska sekta polkrščanskih Bektašijev po pripoznanju neodvisnosti Albanije v krščansko cerkev. Najpovplivnejše rodbine, med njimi tudi rodbina Draga, katere poglavar je albanski poslanec Načib Draga, so že prestopile. Mnogo tamošnjih kripto - kristjanov bo sledilo temu vzgledu, da bodo napravili na ta način protiutež pravoslavim Srbom.

Izmail Kemal se je zopet oglašil in govori v imenu cele Albanije Carigradu: »Med tem, ko so ostali Albanci od tega trenutka otomanski državi zvesti in so se izognili vsakemu koraku, ki bi nasprotoval tej zvestobi ter so vedno in povsod prišli Turčiji na pomoč, so sklenili, ker je njih dežela prepravljena od sovražnikov, samostojno nastopati v vili-jetih Skader in Janina v obrambo svojih narodnih pravic, ne da bi s tem hoteli škodovati Turčiji ter prosijo turško vladu, da naj jim ne odreče svoje pomoči.«

»Jeune Turquie« poroča, da je provizorična albanska vlada v Valoni ponudila albanski knežji prestol vojvodi Conaughtu. V albanskih krogih pa se govori tudi, da so sklenili vplivni albanski voditelji, ponuditi prestol bratu švedskega kralja, ali pa kakemu nemškemu princu. Knezgubernator naj bo na vsak način kak evropski princ in je brezpomembno, katerega veroizpovedanje je.

Vojaški atašeji.

Kakor izve »Frankfurter Zeitung« iz Carigrada, so se vrnili vojaški atašeji neprostovoljno v Carigrad. Generalissimo Nazem paša itak ni rad videl tujih vojaških oseb v glavnem taborišču, zato jim je nakazal za prenočišče vagon na železnici iz Carigrada proti Cataldži. Tudi ni nikdar sprejel nobenega vojnega atašeja in jim tudi ni dal vpogleda v vojne operacije. Dasiravno se je nahajalo glavno turško taborišče samo en kilometer od prenočišča vojaških atašev, vendar ti niso prišli nikdar tja. In Nazim paša se je vedel na originalen način odkriti teh ne-ljubih gostov. Ponoči, ko so vsi spali v vagonu, je dal priprici pred vagon lokomotivo in odpeljati vojne atašeje v Carigrad. Zaman je bilo vse klicanje in preklinjanje, lokomotiva se ni ustavila, predno ni dospela v Carigrad.

Nemčija dobavila Turčiji — slepe patrone.

Veliki angleški list »The Daily Mirror« prinaša dokaze, ki jih je nabral njegov vojni poročevalec Gelobterer na kumanovskem bojišču in ki dokazujejo, da so nemške tovarne dobavile turški armadi namesto dobre municije — slepe patrone.

Vojni poročevalec »Daily Mirror« je ugotovil, da so na kartonih iz lepenke, v katerih so bile turške patrone zavite, označbe: »Deutsche Waffen- u. Munitionsfabriken Karlsruhe«.

Omenjeni angleški list prinaša slike prerezanih projektlov, s katerimi so Turki streljali. Bili so leseni! Takih patron je našel ta angleški poročevalec več sto. Torej namesto svinčenih projektlov, so dale nemške tovarne v patrone kose lesa in oborožile turško vojsko s patronami, ki jih rabijo pri vajah in pri častnih salvah.

Po »slavnem« nemškem vojskovodji, generalu Goltz paši, je to nova sramota, ki je zadela Nemce. Odkritje »Daily Mirrorja« vzbuja splošno senzacijo. Nemški vojni poročevalci morajo priznati, da trditve angleškega lista odgovorja resnici. Tako pravi n. pr. korespondent »Berliner Tageblatt«, Persius, da je sam ostrmel, ko je omenjene patrone našel na kumanovskem bojišču v turških patronjačah vojakov. Toda Nemci se izgovarjajo s tem, da se je turška mobilizacija vršila prehitro in da so vojaki v oni naglici pozabili vzeti si namesto slepih patron ostre.

Kdo bi se temu ne smejal?

Po kumanovski bitki.

(Od očividca.)

Neki srbski vojak je poslal iz Kojla pri Skoplju to - le zanimivo pismo:

Javljam se iz Kojla vasi, oddaljene kakih 15 km od Skoplja na cesti Skopje - Veles. Iz Prištine smo došli semkaj preko Gilan, Bujanovca, Kumanova in Adžalara.

Pot od Prištine do Gilan je bila strahovito težka. Bili so dnevi, ko smo napravili samo 5 do 6 kilometrov na dan. Često so vozovi obtičali v blatu, vsled česar se je morala cela kolona ustaviti. Na potu je nam poginilo mnogo konj, mnogo pa jih je popadalo v brezna.

Med potoma smo srečevali arnavske begunce: starce, ženske z zakritimi obrazi, otroke, konje, vole, ovce, koze, vozove, natovorjene s pohištvom.

Ob cesti smo našli na ubite Arnavte, semtertja je ležal kak konj, ki je na potu poginil. Na cesti so ležale cunje, deli obleke, ki so jo proč pometali begunci. Pred nami beže Turki, a dasi hitimo za njimi, nahaajo se semtertja na potu po 13 ur na dan, vendar jih ne moremo dohiteti.

V Gilanu svirajo tri godbe: ena izmed njih ima pet bobnov, a četniki, pešci, konjeniki in artileristi plešejo po ulicah.

Albanski begunci se vračajo, gledajo začudeni te prizore in se javljajo pri oblastih, da dobe dovoljenje za povratek. Gilanski Srbi plešejo od radosti po ulicah. Gosli pojo, bobni grme ...

Iz Gilana proti Kumanovu je nas strahovito močil dež. Mokri smo bili do kože, da smo se jedva mogli gibati.

V smeri proti Kumanovu smo korakali preko bojišča, kjer se je par dni prej bila grozna kumanovska bitka.

Bili so to strašni prizori, grozovite slike: vse ceste in pota so bila razoran od granat in šrapnelov. — Mrtveci še niso bili pokopani: Turki, Arnavti, Čerkezi, Arabci so ležali po polju kakor snopje, semtertja je bilo na kupu kar 10 do 20 mrtvecev. Večina teh jih je bila zadetih v glavo. Mrtva trupla so bila že vsa črna. Okrog teh so ležali raztreseni fesi, čelade, turbanji, tornisti, patroni, ostavljeni topovi, topovski vozovi, izstreljene granate, mrtvi konji ... V zraku letajo velikanske jate vran in gavranov, da zatemnevalej solnce, in krehče strahovito, da človeku zastaja kri v žilah. Med kupi mrtičev stopa turški hodža (duhovnik) in pokopuje svoje sovornike. Potok, ki teče mimo, je poln mrtvih trupel. To so sami Turki, ker je srbska vojska svoje padle junake takoj pokopala. Ob potu stoji luže, ki so polne strjene krvi.

Kumanovo ni mnogo trpelo, samo semtertja se vidi kaka razdejana in upepeljena hiša. Na trgu vise s hiš srbske zastave, na sredi z belimi križi.

V Kojle smo došli opoldne, danes pa počivamo. Eden naših oddelkov je odšel v Skopje.

V Kojlu smo napravili brzojavno in telefonsko postajo ter zvezali naše brzojavne aparate s turško državno brzojavno linijo.

Od tod bomo najbrže mahnil v Veles, od tam pa dalje za bežečimi Turki.

Sedaj sedimo na rženi slami pod Šar planino, pečemo jance, kuhamo ruski čaj, se solničimo in pogovarjamo o Turkih. Ako bi ne bilo strašno mrzlih noči, bi nam bilo prav prijetno. Ne veter, ne dež, ne doga pot bi nas ne spravila iz ravnotežja, samo ako bi ne bilo teh hladnih noči!

Toda tudi to z radostjo trpimo, samo da dobimo obal Jadranskega morja, ta cilj naše vojne!

Sedaj smo spremenili smer našega prodiranja in se nahajamo nekje zapadno od Skoplja. Kam se bomo napotili, še ne vemo.

Pa naj že bo kamorkoli, mi se zavedamo, da je to v blagor in slavo domovine naše in našega naroda.

Štajersko.

Usoda štajerskega deželnega zbora. Nemško-klerikalna »Pijeva korespondenca« priobčuje iz Gradca sledeče poročilo: »V prihodnjih dnevih bo napravil štajerski namestnik zadnji poskus za rešitev deželnega zbora, ki je že dve leti sem nezmožen za delo. Če pa hočemo upati na ugoden izid teh decemberskih mirovnih pogajanj, moramo pričakovati, da se zgodi čudež, kajti diferenca med Slovenci in nemškimi nacionalci so se pridružila v zadnjem času še personalna vprašanja. V deželnem dvorcu vladajoča večina ne misli dati Slovincem nikakih koncesij. Govori se tudi, da bi imeli nemški naprednjaki celo rajši nove volitve, ko delaven deželni zbor, ker bi na ta način lažje ustregli posameznim svojim pristašem, ki se potegujejo za deželno odborništvo in ker prebivalstvo ne bi imelo prilike zvedeti žalostne resnice o stanju deželnih financ in zlasti o novi obremenitvi vsled deželne bolnišnice. Na uspešno delo v deželnem zboru tudi radi tega ni misliti, ker je ravno sedaj pod vtiskom zmag balkanskih Slovanov nasprotje med obema narodoma v deželi povečano in bi se smatralo slovensko obstrukcijo za politično izsiljevalno sredstvo v do-

bro trijalizmu.« — Nemški klerikalci mislijo torej delazmožnost štajerskega deželnega zbora doseči s tem, da udarjajo po slovenskih klerikalcih in nemških naprednjakih. Dvomimo, da se bo to sredstvo obneslo. Obstruirajoči Slovenski klub pa bo uvidel, da je treba sedaj sestaviti natančen seznam zahtev, čiljih izpolnitev je pogoj za dosego delazmožnosti štajerskega deželnega zbora. S splošnimi frazami ni narodu nikakor pomagano. S tem se Slovenski klub izogne tudi vsakemu očitjanju z nemškega tabora, da tira z obstrukcijo v štajerskem deželnem zboru trijalistično politiko. Boj za trijalizem se bo odigral na drugih toriščih in ne v gospodarskih korporacijah kakor so deželni zbori.

Ptujski Slovenci nabrali so za »Rdeči križ balkanskih držav« skupaj znesek po 525 K, nakazali so že poprej 500 K in sedaj še ostanek po 25 K. Naknadno so posebno darovali g. dr. Brumen 10 K, Ptujski »Pipec« 20 K.

Iz Ptuj. Pišejo nam: Toliko se že menda dolgo ni lagalo, kolikor o nedeljskem štajercijanskem shodu v tukajšnjem Nemškem domu. Že dejstvo, da se je shod vršil v najbolj zagrizeno nemško nacionalnem lokalni, kaže, kaka je bila pretežna večina prilično 200 (in ne 500!) poslušalcev Ornig - Linhartovih: bili so to ptujski meščani, kakor jih je bilo videti na vsakem rauteritskem zborovanju. Malokovalci ne gredo blizu, ker imajo o Ornigu in Linhartu svoje posebno mnenje, ki ga je lani posebno ostro izrazil Malik na shodu v Lipnici. Kmetov je bilo prav malo; iz ptujke okolice nekaj in nekateri, katerim so najbrže Nemci plačali šnops in vožnjo, tudi od zunaj. Da bi bila navzoča »cela vrsta kmečkih županov«, je navadna laž. Slovenski kmečki župani v take družbe ne hodijo. Linhart je razlagal svojim strmečim poslušalcem čudovite reči o panslavističnih agentih, o Albancih, Srbih in avstrijskih interesih na Balkanu. Na te modrosti ni treba reagirati; škode ne bodo naredili. Privoščil pa si je Linhart dr. Susteršiča in slovensko duhovščino, in je očital, česar mi zaradi cenzure še zapisati ne moremo. Upamo, da bo naša duhovščina na to obrekovanje primereno in odločno odgovorila. Shod je bojda soglasno sklenil neko konfuzno resolucijo, v katerih je edino realno to, da je naš narod zvest državi in cesarju. To pa je bilo že takrat res, ko so bili ptujski Nemci največji častilci Prusov in njihovega Bismarcka. Mi smo si ostali dosledni, Nemci pa so patrijotje samo tedaj, če jim to politično kaže. L. 1878. so govorili o balkanskih interesih naše države znatno drugače ko letos ...

Iz Ptuj. Pišejo nam: Silno smo se smejali, ko smo slišali, da se je par ptujskih purgarjev in kmečkih nemškutarjev izjavilo za nedeljivost štajerske dežele v nemški in slovenski del. V Gradcu bodo nedvomno smatrali to izjavo štajercijanske »stranke« za merodajno, posebno še, ker se strinjajo z njo tudi spodnještajerska »mesta«. Samo pri deželnozborskih volitvah se bo dežela štajercijanski »stranki« bolj postavila kot l. 1909, ko ni dobila v splošni skupini na deželi niti enega glasu, v skupini kmečkih občin pa impozantno število 724 glasov. No, sicer pa ima Ornig s štajercijanci šele malo sreče; teh je še vseeno več kot »mladonemceve«, imenovanih »mladoturkov«, katere imenujejo njihovi vsenemški rodni bratje na sicer hudoben, pa bojda resničen način »die Partei der neunundsiebzig.« Če bojeta obe ti impozantni stranki trdnoskupaj držali, pa bo dežele vseh nevolj v štajerskem deželnem zboru konec, Ornig in Einspinner bojeta deželna odbornika, štajerska vojvodina pa ostane cela. Deželne blagajne in pa »die bedrohten Brüder« okoli nje bo podpirala v zdadni meri »Südmark«. To bodo blaženi časi za »neraztrgano« štajersko vojvodino in njene prebivalce.

Iz Maribora. (Avstrijski Nemci. Avstrija in Nemštvo.) V nedeljo se je vršilo v Mariboru letno glavno zborovanje zločlasnega »Volksrata« za Sp. Štajersko. Govoril je na njem tudi državni poslanec mesta Maribora, ki je izustil te-le krilate besede: »Avstrijski Nemci se moramo pri vsem svojem dejanju in nehanju ozirati na skupne interese Nemštva in ne na kaka druga razmotrivanja.« Mož je bil odkritosrčen. Ob istem času, ko je pošiljal njegov brat po duhu in srcu Ornig v imenu spodnještajerskih Nemcev udanostne brzojavke kroni in najvišjem organu državne uprave, je govoril Wastian v Mariboru, da se imajo avstrijski Nemci le ozirati na skupne interese Nemštva. Kako bi se to slišalo, ako bi govorili mi, da se imamo tudi kot avstrijski Slovani pred vsem ozirati na skupne interese Jugoslovanov in Slovanov sploh, potem šele na »druga razmotrivanja« o interesih naše države in njenih pre-

bivalcih? Nemci bi vpili o veleizdajstvu, kakor vpijejo o veleizdajstvu brez povoda sedaj. Na Dunaju govorijo Wolfi in Wastiani patrijotične govore, v provinci pa sanjajo o veliki Nemčiji in službi v interesu »celega nemškega naroda«, čegar štiri petine pa tvorijo samostojno državo s posebnimi dinastijami. Ali vodilni naši avstrijski krogi ne vidijo, v kake prepade jih tirajo njihovi nemški prijatelji, ki so avstrijski patrijotje v sedanjem času samo zategadelj, ker mislijo, da s tem najbolje služijo vsenemštvu?

Umrl je včeraj v Mariboru gosp. Avgust Weixl, bivši spodnještajerski glavni zastopnik »Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani.« N. v m. p.

Iz Gradca nam pišejo: V »Mtgssz.« se pritožuje ravnatelj tukajšnjih mestnih gledališč pl. Grevenberg o slabem obisku graških gledališč. »Nacionalni smo«, pravi, »a za svoje nacionalne umetnike in nacionalne skladbe se ne brigamo veliko. Če se vprizori kaka laška ali slovanska opera, so vsa stojišča in cela galerija polna hvaležnega laškega in slovenskega občinstva.« To priznanje iz gotovo poklicanih ust jako dobro ilustrira fraze graškega nemškonacionalnega časopisja o slovenskem kulturnem divjaštvu. Nacionalno občinstvo skuša Grevenberg sicer v Gradcu privabiti s tem v gledališče, da pusti na odru samotiti vse, kar je narodno čutečemu Slovanu svetega ... Te manire so značilen poklon za visoko stoječo kulturo graških nemških nacionalcev. Pa niti to noče več zaleči, kakor priča zgornje Grevenbergovo priznanje. Poskusiti bo torej treba s kan-kanom.

Drobne novice. Iz Maribora. Ples trgoveškega društva, ki bi se imel vršiti dne 1. februarja v tukajšnjem Narodnem domu odpade. Zato se pa vrši dne 13. januarja velik ples mariborskega »Sokola« in podravske podružnice S. P. D. — Iz Griž pri Zalcu nam pišejo: Klerikalci se razumejo na »moderno« občinsko upravo. Najprej so zvišali občinske doklade na 99%, potem so vpeljali davek na pse v znesku 3 K (za čisto kmečke občine je ta davek nekaj nenavadnega) in vpeljati še hočejo občinski davek na pivo v znesku 3 vinarjev od litra. Pod vladu »kmečke« zveze bo v Grižah kmetom res »prijetno« živeti. — Iz Šoštanj. Po trgu je poskušal neki predzniki vlomilec na več krajih svojo srečo. Pri Rajšterju je vlomil v C. M. nabiralnik in odnesel prilično 20 K vsebine, pri Senici in Pilihu pa za 50 K blaga in denarja. — Iz Celja. Te dni se je hotel kmečki sin Franc Drobnič iz Laškega trga pripeljati po železnici zastopaj v Celje. Ko ga je sprevodnik prijel za vozni listek, je postal Drobnič prav surov in je celo grozil z nožem. V Celju so ga vsled tega prijel in zaprli. — Iz Celja. Porotno sodišče je obsodilo krojača Matija Kocmana iz Planine zaradi požiga (zažgal je iz hudobije svoji tašči hišo) na tri leta težke ječe. — Iz Maribora. Porotno sodišče je obsodilo kmečkega fanta Franca Čuša, ki je ustrelil pod oknom Marijine device Fistravec v Osluševih enega izmed njenih ljubčkov, na 5 let težke ječe. O tem uboju smo že svoječasto obširno poročali. — Iz Gornjega grada poročajo: Kmečkemu fantu Francu Rosensteinu je dobilo desno roko v stroju za rezanje krme in mu jo je skoro popolnoma odrezalo. Nesrečnež zgubil desno roko. — Iz Šoštanj. Poročajo: Te dni sta pila v neki gostilni na Plešivcu Janez Artič in Janez. Aristovnik iz Skal z Aristovnikovo ljubico. Na poti domu je silil Artič v dekle in ker to ni bilo njenemu fantu po volji, ga je Artič tako nabil po glavi, da je težko ranjen obležal.

Koroško.

Koroški nemški klerikalci za Albance. Župnijski provizor pater Metod Schneditz pri Sv. Egidu se je spozabil in je priredil v Bistrici ob Dravi javno predavanje s skoptičnimi slikami. Predmet njegovega predavanja so bili Albanci, sedanji ljubljenci avstrijskih Nemcev, ki so jih začeli na enkrat silno zanimati. Albance so še pred nekaj časom nazivali vsi Nemci vprek albanske ušvice, roparje in brezdomovinske odpadnike. Pater Metod pa slika sedaj Albance kot silno nedolžne ljudi, ki so najhuljši na svetu in ki kar gore domoljubja. Da pater Metod Albance menda dobro pozna, ne negiramo naravnost, gotovo pa je tudi, da lahko pove o njih svojim ovčicam v Bistrici, kar se mu zljubi. Ti bodo itak, tudi če bi slučajno kaj drugega slišali, patru navdušeno pritrjevali, češ, ja gospod imajo prav, oni že dobro vedo. No, da pater Metod ve, zakaj to dela, to tudi mi umevamo. Ta pater je izrekel med drugim že tudi od Nemcev tolikokrat premle-

in brezpomembne hujskajoče fraze, da bi Srbija, ki vlada po vzorcu ruskega biča, in ki je ideal panslavističnih in drugih domovinoizdajalcev tudi pri teh izgubila v kratkem svoj nimbus, če bi ti začutili njeno gospodstvo. To hujskanje je vendar malo prehujo za nevedno ljudstvo, ki brez pomisleka in brez znanja nori potem za takimi besedami svojih patrov. Kdo so boljši Avstrijci, Nemci ali Slovani, pokazalo se je v kritičnih momentih države že opetovano. Zatirani Slovani so bili vedno na mestu. Nemci smejo gojiti svoja čustva proti divjim Albancem in sicer samo, ker je to »Ehrenpflicht der Menschlichkeit« (častna dolžnost človeštva), če pa avstrijski Slovan pokaže ravnotako sočutje do balkanskih slovanskih narodov — katerega sočutstva — to se poudarja — temelj pa je še celo narodno bratsko sorodstvo in ne samo častna dolžnost, je takoj panslavist in veleizdajalec. Nevedno ljudstvo pa seveda to verjame. Kaj ne bi, saj ne ve o razmerah nič in njegovo obzorje presega včasih — in to edino le po zaslugi njegovih duhovnih pastirjev, ki so proti izobrazbi ljudstva — komaj še meje svoje fare in ve razum tega samo še, da je na Dunaju cesar s svojimi ministri, v Rimu pa papež s svojimi kardinali in da mora oba ubogati in plačevati obema davek. — Gotovo je torej, da so podobna predavanja tendenciozna, gotovo pa je tudi, da podobna hujskanja pri prav poučenih in previdnih krogih in tudi nemških prav nič ne morejo škodovati zavednim koroškim slovenskim avstrijskim podanikom.

Roparski napad na pisarniškega slugo. Pisarniškega slugo Rajmunda Kolmana v papirnici pri Vošperku je napadel prednočnem na samotni poti na pošto neki maskiran ropar. Skočil je k njemu izza nekega hrasta, zagrabil ga je za vrat in mu poskušal zadati več ran v prsa in v glavo. Kolman se je srečno izognil sunkom in dobil le lahke ubodljaje. V borbi s tolovajem sta se zvalila oboja v obcestni jarek pri čemer se je posrečilo Kolmanu, da je zaklical na pomoč ime nekega prijatelja, ki pa seveda ni bil navzoč. Napadalec se je tega vstrašil in pobegnil. Kolman je šel domov, kjer je obležal, vendar ni smrtno poškodovan. O storilcu, ki je imel gotovo namen Kolmanu ukrasti pošno torbico, nimajo še nobene sledi.

Vlomi. Neznani tat je vlomil v Beljaku v mesnico Marije Cvitikove in odnesel iz blagajne 90 K drobiža in dva zlata prstana vredna 30 K.

Primorsko.

Iz politične službe. Premeščena sta konceptni praktikant dr. E. pl. Marenzeller iz Tržiča k namestništvu v Trst in namestniški kanclist Ivan Skalameta iz Kopriva v Volosko. Za namestniškega kanclista je imenovan orožniški stražmojster Rudolf Puc v Dubrovniku in dodeljen okrajnemu glavarstvu v Voloski; za policijskega kanclista pa sta imenovana stražniški poduradnik Franc Vandrlje in stražnik Ivan Karaza.

Odlikovanje. Policijski svetnik v Trstu Maks Ceni je dobil viteški križec Franc Josipovega reda.

Umrl je v Trstu centralni nadzornik varnostne straže bivši nadporočnik Albert Malalan.

Samomor iz strahu pred rubežijo in prodajo za stroške tržaške blaznice. Matija Hreščak, kajzar v Trebach pri Trstu je dobil 30. novembra poziv od deželnega sodišča v Trstu zaradi neplačanega računa tržaške narišnice za svojo sedaj 27-letno hčer, ki je l. 1909. zblaznela. Račun je znašal 2800 K. Kmetiču se je zagrozilo, da mu prodajo hišo, če računa ne plača. Ker Hreščak ni imel denarja in tudi posojila ni mogel nikjer dobiti, je obupal, šel od doma, češ, da gre v Trst, med potjo pa je skočil v neko 70 m globoko brezno. Pred breznom so dobili njegove čevlje in telovnik, v katerem je bil račun tržaške blaznice in poziv deželnega sodišča. Hreščaka samega so našli 30 m globoko na nekem skalnem parobku mrtvega. Imel je samo eno globoko rano nad desnimi očesom, ki je bila smrtna.

K aferi bankirja Neumana v Trstu. Kakor mo že poročali pobegnili je iz Trsta svoječaso bankir Neuman, katerega so aretirali v Milanu in ki je oškodoval tržaško in sploh primorsko prebivalstvo za ogromno vsoto. Neuman je vedno trdil, da je polom banke povzročil njegov kompanjon Hugon Janovič, ki je pobegnil še pred Neumanom. Dolgo so ga iskali zaman, končno je izvedela policija, da stanuje Janovič tudi v Milanu, Janovič je bil res tam, in ko je zvedel, da ga iščejo, se je javil sam avstrijskemu konzulatu. Pobegniti ni mogel, ker ni imel sredstev. Janoviča so prepeljali včeraj v Trst in ga izročili deželnemu sodišču.

Po devetmesečnem preiskovalnem zaporu so izpustili na prosti bivašnji ravnatelj mestnega knjižništva v Pulju dr. Antona Pesante. Dr. Pesante je bil na sumu, da je z drugimi vred tudi goljufal mestno občino, toda krivde niso mogli dognati.

Laško puljsko gospodarstvo pred sodiščem. Kakor se bralci že spominjajo je bil meseca februarja razpuščen mestni zastop puljski. Prišlo so oblasti na sled strašnim nerednostim in goljufijam, ki so jih izvrševali mestni uradniki, sluge in drugi uslužbeni. Izvršilo se je več aretacij, obsojenih je bilo že več krivcev. Včeraj se je vršila tozadevna obravnava proti bivšemu mestnemu inženirju Josipu Lebanu, ravnatelju mestnih naprav. Leban dolži obtožnica, da je kradel občini gradbeni material in delavce, ki so morali delati njegova zasebna dela plačevala pa jih je občina. Kolikor se je moglo dognati, je oškodoval Leban občino za več nego 2000 K. Dalje je Leban pregovarjal tudi delavce, da bi pričali pred sodiščem njemu v prid in je en delavec, ki je vsled tega prigovarjanja res lažljivo pričal že obsojen na 5 tednov ječe. Med preiskavo je Leban deloma priznal. Včeraj pri obravnavi pa je odločno zanikal vsako krivdo. Delavce je plačal posebej, delali so pri njem le čez ure, material pa je ves občini vrnil, kar si ga je izposodil, deloma ga je on sam plačal. Njegov zastopnik predloži več tozadevnih od Leban plačanih računov. Ker se je za državnu pravdnitvijo zdelo malo čudno, da se je Leban šele po več mesecih spomnil na tako važne dokazilne dokumente, in da sedaj še to taji, kar je že jasno priznal, je predlagal, da se obravnava preloži v svrhu zaslišanja novih prič. Sodišče je temu predlogu ugodilo.

Dnevne vesti.

+ Zakaj bi se naj vojskovali? To nam pove dunajski »Reichspost«, ki priobčuje baje izpod peresa nekega odličnega parlamentarca članek pod naslovom »Katoliška cerkev pri mirovnih pogajanjih v orienitju in naloga Prusije in Avstrije.« V tem članku se pravi med drugim: »Srbija je edina država na svetu, kjer katoliška cerkev nima hierarhije, niti v tem smislu, kakor je v navadi v misijonskih deželah. (Katoliška cerkev nima v Srbiji duhovstva iz enostavnega razloga, ker ni tamkaj razen maloštevilnih priseljencev prav nobenega katoliškega prebivalstva. Opomba uredništva.) Nujno je potrebno, da preskrbe velenje pri ureditvi balkanske karte rimsko-katoliški cerkvi popolnoma svobodo... Naj se v vsrskem oziru napram temu vprašanju zavzame takšno ali drugačno stališče, vsakdo mora priznati veliko politično važnost tega cilja. Nemški in avstrijski politiki je tu podan cilj, ki se zdi na zunaj neznaten, ki pa je v resnici dalekosežnega pomena.« — Torej ne radi Jadranskega pristanišča, ne radi Albanije, marveč zaradi — katoliške cerkve naj se zapletemo v vojno s Srbijo! Zaradi tistih par tisoč katoliških Albancev, ki so prišli sedaj pod gospodstvo Srbije in katerim je srbska vlada že vnaprej obljubila popolno versko svobodo in cerkveno samoupravo?! Res, gotovim ljudem so se vzprico velikih dogodkov na Balkanu že čisto skisali možgani!

+ Našim kazinotom žilica ne da mira! Naše »patriotične« kazinate strašno jezi, da nimajo v teh za denunciacije naravnost ustvarjenih časih pravega materiala, da bi mogli Slovence na zgoraj očitni in jim s tem škodovati. V pomanjkanju drugega priravnega materiala so se sedaj lotili stare kosti, ki so jo že pred leti ogledali prav z vseh strani. Včerajšnji »Deutsches Volksblatt« ima namreč iz ljubljanske kazine dopis, v katerem se strmečeno nemškemu svetu naznana, da je pravkar izšla v celiski nemški tiskarni »Celleja« velevažna novost — brošura »Von Laibach nach Belgrad«, ki baje »na podlagi aktov dokazuje intimne razmere slovenskega časopisa z Belgradom in s tem nudi znamenit prispevek k presojevanju jugoslovanskega gibanja.« — Ta brošura pa seveda ni nova, marveč je izšla že pred tremi leti in je znano o njej, da so jo svoječasno prav kavalirsko izrabljali Nemci in klerikalci proti bivšemu županu Ivanu Hribarju. Ker smo pa sedaj postali Slovenci dokaj previdni in ne damo kazinotiskim škofantom primerne gradiva za njih denunciantski posel, so bili prisiljeni poseči še enkrat po tem, gnjilem jabolku. Toda to pot so to gnjilo jabolko, ki so ga pred leti metali zgolj v naprednjake, zalučili tudi v klerikalce. Kazinot v »Deutsches Volksblatt« namreč piše: »To so zelo jasne besede, (citira namreč razne »Slo-

venčeve« članke o avstrijsko-srbskem konfliktu. Opomba uredništva.) ki poučujejo avstrijske Nemce o tem, da glede končnih ciljev ni več nobenega razločka med slovensko napredno in slovensko ljudsko stranjo. Obe stremita po ustanovitvi posebne jugoslovanske države in razdvi, s pomočjo slovenske ljudske stranke paralizirati državnopravne težnje slovenskih naprednjakov so se izkazali kot napačni, zakaj vsa naklonjenost, ki se je izkazovala dr. Šusteršiču slovenski ljudski stranki, ne samo da ni preprečila njenega irendentističnega razvoja, marveč ga je samo pospešila.« — Sedaj smo torej liberalci in klerikalci vsi skupaj »irendentisti« in »veležidajci«, si vsaj ne bomo imeli drug drugemu ničesar očitati!

+ Ljubljenci naše diplomacije. Graška »Tagespost« prinaša pismo iz Janine, v katerem jako značilno opisuje Albance — te razvajene ljubljence naše diplomacije in na raznih nemških listov in strank. To pismo pravi dobresedno: »... dass die Türken hier über ganz elendes und eigentümlich zusammengewürfeltes Soldatenmaterial verfügen. Es sind meist Albanesen aus der Gegend von Valona, undisciplinierter und ohne besonderen Mute, die nur der Beute wegen in den Krieg ziehen, um sich dann mit den gestohlenen Sachen in ihre Dörfer zurückzuziehen. Man geht jetzt energisch gegen diese Leute vor. In Janina wurden vorgestern drei, im Lager zehn Albanesen fusilliert.« (... da razpolagajo Turki tu s popolnoma slabim in čudno sestavljenim vojaškim materialom. Večinoma so Albanci iz okolice Valone, nedisciplinirani in brez posebnega poguma, ki gredo le zaradi plena v vojno, da se potem z ukradenimi stvarmi umaknejo v svoje vasi. Zdaj energično nastopajo proti tem ljudem. V Janini so predvčerajšnjim fusilirali tri, v taborišču deset Albancev.) Z eno besedo — »Tagespost« slika Albance kot navadne roparje. Komentarja k temu ne bomo pisali. Toda kdor zasleduje dogodke zadnjega časa, si bo napravil svoje mnenje...

+ Princ Ahmed Fuad sprejel dr. Šusteršiča v avdienci. Z Dunaja poročajo, da je egiptovski princ Ahmed Fuad sprejel dr. Šusteršiča v avdienci. Prej je sprejel princ albanske odposlance. V poročilu ni povedano, je-li sta govorila princ in dr. Šusteršič o egiptovskih, albanških ali kraniških razmerah.

+ Iz sodne službe. Sodnik dr. Franc Pichler je prestavljen iz Metlike v Maribor, na njegovo mesto pride sodnik Ivan Kralj. Okrajni sodnik in predstojnik sodišča v Črnomlju Juri Fajfar je imenovan za deželno sodnega svetnika in sodnik Milan Geršak je imenovan za okrajnega sodnika in sodnega predstojnika v Velikih Laščah.

+ Iz gozdarske službe. Gozdarski mojster in predstojnik gozdne in domenske uprave v Idriji št. 2 Viljem Pohl je prestavljen k gozdarskemu ravnateljstvu v Gorico. Za časovnega vodjo idrijske uprave je imenovan gozdarski oskrbnik Kiseley.

+ O albansko-slovanskem problemu v jugoslovanskih literaturah bo prihodnji teden predaval prof. dr. Ilešič.

+ »Križem Stare Srbije in Makedonije.« »Akademija« priredi v ponedeljek, 9. t. m. ob 8. zvečer javno predavanje v veliki dvorani Mestnega doma. Predaval bo urednik Rasto Pustoslavšek o svojih potovanjih po Stari Srbiji in Makedoniji, opisal bo staroslovno Kosovo polje in orisal svoj poset pri znamenitem albanskem prvaku Isi Boljetincu. Predavanje bodo pojasnjevala številne skiptične slike. Mesto vstopnine se bodo pobirali prostovoljni prispevki za »Rdeči križ balkanskih držav«.

+ Slovenski umetniki v prid Rdečemu križu balkanskih držav. Kakor smo že poročali, prirede slovenski umetniki velik koncert in licitacijo slovenskih umetnin v korist Rdečemu križu balkanskih držav. Koncert, pri katerem sodelujejo poleg Slovenske filharmonije sloveči domači umetniki in z njim spojena avkcija umetnin, se vrši v nedeljo, 8. t. m. zvečer v vseh prostorih hotela Tivoli. Ker se je vršil že v Trstu v ta plemeniti namen sijajen koncert in ker se pripravljajo tudi po deželi slične prireditve, Ljubljana v tem oziru ne sme zaostati. Licitacijo umetnin v korist Rdečemu križu balkanskih držav so priredili nedavno tudi hrvaški umetniki v Zagrebu, in sicer z najlepšim uspehom. Zato je pričakovati, da združi ta večer čim največje število poštvovalnega ljudskega občinstva.

+ Aprobirana učna knjiga. Z razpisom z dne 31. oktobra 1912, št. 46.490 je naučno ministrstvo potrdilo učno knjigo: »Komatar-Pirc, Zgodovina novega veka od westfal-

skega miru do današnjih dni« za višje razrede srednjih šol.

+ Umri je v Gradišču 12 vpokojeni učitelj gosp. Fran Jurman v starosti 69 let. Nazadnje je služboval v St. Janžu na Dolenjskem. Pogreb je bil danes popoldne ob 3.

+ Poštarski shod na Dunaju dne 6., 7. in 8. decembra t. l. se vsled nastalih zaprek ne vrši in je občni zbor osrednjega društva c. kr. poštarij in poštinih odpravnikov za nedoločen čas preložen.

+ Iz Bohinjske Bele. V »Domoljubu« napada znani dopisnik našega občne priljubljenega nadučitelja g. Korošca. Očitno mu, da se ni udeležil zborovanja Slomškarjev na Jesenih, ter je isti dan priredil na Beli shod liberalnih učiteljev, kar pa seveda ne odgovarja resnici. Gospod nadučitelj je s tem svojim nastopom pokazal, da ne trobi z župnikom in učiteljico A. v isti rog, kar ima popolnoma prav. Dopisnik jadicuje, da smo Belani za to postavili novo šolo, da sedaj stanuje v njej — liberalci. Ko bi bilo po njegovem, bi gotovo postavil g. nadučitelja z družino vred na cesto, in gđ. A. bi zopet lahko neomejeno kraljevala v novi šoli, ki je po mnenju gotovih ljudi zidana samo za klerikalne učitelje. Prepovedujemo si v bodoče take napade v imenu vseh občanov, kajti niti enega ni, ki bi to početje odobral, vsak se zgraža nad tem napadom, ki ima prozoren namen, zahrbtno izpodkopavati ugled in spoštovanje, katerega si je g. nadučitelj v tem kratkem času svojega bivanja pridobil tako med vaščani kakor šolarji.

+ Od zgradbe helokranjske železnice. Dne 30. novembra zvečer so vložili že zelo pozno zvečer zadnji (vrti) kamen predorovnega oboka pri vrtu v kapiteljski predor računski v smeri iz Novega mesta proti Metliki. Pri tem vltodu so obok od zgoraj pokrili s tanko betonsko plastjo. To so čezinčez namazali z asfaltom in na asfalt so dejali zopet tanko betonsko plast, na katero so navozili potem do višine ceste prsti. Trikratno plast na obok so dajali zato, da ne pride med kamenje oboka voda, ki bi pozimi lahko zmrznila in razganjala kamne oboka. Na tem koncu bodo potem začasno preložili državno cesto, da bo šla nad obokom, drugi del ceste pa bodo odkopali in podzidali ter napravili obok. — Tudi pri izhodu kapiteljskega predora je toliko oboka izdelanega, da ga bodo lahko nasuli, čim bo narejena dvojna betonska in vmes asfaltna plast in da bodo tudi tu preložili državno cesto nad izhod oboka. Pa tudi v sredi predora so na treh mestih napravili iz talnega rova navpične jame navzgor in so začeli od teh jam na obe strani vrtati vrhni rov, ki ga delajo torej od osemih strani. Na treh mestih je izluščen ves obok in je predor podzidan in že obokan na treh po prilično 8 m dolgih pasovih. V predoru bodo delali seveda vsi zimo, na vrhu pa počivajo dela in je vse pustilo in prazno. Pretežna večina delavcev je zapustila delo in se vrnila čez zimo domov. Kameniti stolp v sredi Krke seveda delajo pridno naprej.

+ Na pravem sledu. H krojaču Martinu Bošnjaku v Jesenicah pri Veliki dolini je prišel dne 20. preteklega meseca neki Jure Vozrin kupovat obleko. Vse je premeril, vse poskusil in pregledal, toda kupil ni nič. Tistega dne zvečer okoli devete ure, ko so bili domačini pri večerji, se je spazil neznan uzmovč v krojaško delavnico Bošnjakovo in mu je odnesel oblek v vrednosti nad 100 K. Niso dolgo pomišljali drugi dan, ko so zanzazili tatvino, kdo bi bil storilec. Takoj je nadel sum na človeka, ki je prejšnji dan mnogo izbiral, pa nič izbral. Krojačev brat Nace Bošnjak se je napolnil, da zasleduje storilca. Odpravil se je nazlo proti Samoboru, kjer je hodil po ulicah, misleč, da naleti kje na storilca. In res ni čakal dolgo. Ko koraka po neki ulici, zagleda nekega moža s precejšno culo na hrbtu. Pospeši korake, pride do njega, zgrabi za culo in nagovori neznanca. Ta se prestrašeno okrene, zagleda Naceta Bošnjaka, ga spozna, spusti culo na tla in jo nopiha urnih krah iz — mesta. Dobil je ga niso, toda v culi so našli malodane vso Bošnjaku ukradeno obleko, razven te pa še mnogo druge nove obleke, ki bi lahko prisegel, da ni bila dobljena poštenim potom. Povpraševanje po mestu je baje doznalo, da je prodajal po Samoboru tisti dan nove obleke neki Jure Vozrin. Če je pa to pravo ime storilcevo ali ne, to še ni dognano.

+ Kazniva skrb za svojo lastnino. Neki Canželj iz mirnopeške okolice je bil kupil pred mnogo leti od nekega posestnika iz Črešence nad Mirno pečko tri gozdne parcele. Ker se je bal stroškov prepisa, ni dal teh parcel prenehati nase, zato mu tudi ni bilo treba plačevati od njih davka; užival jih je pa Canželj. Notični posestnik je pa prišel tako daleč, da

mu bodo v kratkem prodali vse posestvo, tudi neodpisane tri gozdne parcele. Canželju je bilo tako hudo, da je najel več ljudi in v nočeh od 26. na 27. in od 27. na 28. novembra vse tri gozdove gladko posekal. Škode je nad 600 K. Orožniki so rekli, da to ne bo prav.

+ Požar v hotelu »Južni kolodvor«. Danes ponoči je nastal ob pol 12. ogenj v hotelu pri »Južnem kolodvoru«. Gorelo je v dveh sobah, kjer spe dekline in uslužbenici, kateri sobi loči lesena stena. Skozi to steno je napeljana cev od peči. Lesena stena se je vnela in ogenj se je razširil po stropu in do podstrešja. Na lice požara je hitro dospela gasilska straža iz Mestnega doma pod vodstvom načelnika g. Stricelja ter spretno in naglo pogasila ogenj. Po končanem delu sta ostala dva gasilca za stražo do pol 8. jutraj. Škoda, ki jo je povzročil požar, znaša kakih 500 kron.

+ Elektroradiograf »Ideal«. Danes zadnji dan velezanimiva drama: »Če pade krinka« z Asto Nielsen, slovito umetnico v glavni vlogi. Jako zanimiv film z balkanskega bojišča, predvaja se še danes in jutri. — Jutri specialni večer z izbranim sporedom.

+ Žepna tatvina. Včeraj popoldne je bila v neki tukajšnji trgovini posestnikov ženi Ivani Sirk in Rašice št. 12 ukradena med kupovanjem iz žepa črna denarnica z dvema predeloma, v kateri je imela okoli 14 K denarja. V trgovini so bile same ženske.

+ Delavsko gibanje. Včeraj se je odpeljalo z južnega kolodvora v Ameriko 36 Slovencev in 22 Hrvatov.

+ Izgubljeno in najdeno. Posestnica Petrovič je izgubila rjavo denarnico z manjšo vsoto denarja. — Šolska učenka Josipina Gregorač je izgubila 2 K. Šivilja Marija Paitelj je izgubila črno usnjato denarnico z malo vsoto denarja. Učenec učiteljskega pripravljanečaja Ivan Marinko je izgubil nikinasto častniško verižico. Posestnikova hči Marija Šusteršič je izgubila rjavo denarnico, v kateri je imela okrog 8 K denarja. Zasebnica Ana Accetto je izgubila rjavo denarnico z malo vsoto denarja. Uradnikova soproga Serafina Kovač je izgubila bankovec za 10 K. Sprevodnik električne železnice Anton Suhec je našel črno ročno torbico z rokavicami in belim robcem.

+ V kavarni »Central« koncertu je danes in prihodnje dni novo došla damska kapela »Gora«.

Narodna obramba.

+ Mesečni sestanek viške Ciril-Methodove podružnice bo prihodnje nedelje dne 8. t. m. pri Vrtačniku (gostilna pri Martinu). Začetek po 6. uri zvečer. Vabljeni so vsi člani in prijatelji Ciril-Methodove družbe sploh. Ti sestanki so nepriljubljeni značaja, brez programa, ter imajo namen medsebojno spoznavanje občanarjev, katerim je pri srcu ljubezen do domovine. Ako prineso udeleženci kaka darila, priredi se na nedeljskem sestanku otroško tombolo. Viška podružnica je med redkimi, ki tudi v sedanjih razburkanih časih ne zabi na našo edino narodno rešiteljico.

Društvena naznanila.

+ Dijaško podporno društvo »Radogoj« v Ljubljani vabi k svojemu rednemu občnemu zboru, ki se vrši v četrtek, dne 19. decembra t. l. ob 6. uri zvečer v Narodnem domu (soba ob mali dvorani). Dnevni red: 1. Nagovor predsednikov. 2. Poročilo tajnikov. 3. Poročilo blagajnikov. 4. Poročilo računskih preglednikov. 5. Volitev predsednika, njegovega namestnika in trinajstero odbornikov. 6. Volitev računskih preglednikov. 7. Slučajnosti. Občni zbor je sklepčen, ako se ga udeleži vsaj 20 društvenikov. Ako se ob določenih uri ne zbere zadostno društvenikov, se vrši pol ure pozneje nov občni zbor, ki je sklepčen brez ozira na število udeležencev. O samostalnih predlogih društvenikov sme se le takrat obravnavati, ako so bili teden dni prej naznanjeni društvenemu odboru (§ 22 in 23 društvenih pravil).

+ Družabni večer s plesom priredi v soboto 7. t. m. Narodna čitalnica v Ljubljani v vseh društvenih prostorih Narodnega doma. Spored bo otvoril baletni ples sedmih gospodičen. Ker so te prireditve namenjene le nepripravljeni zabavi, je predpisana družabna, oziroma promenadna toaleta. Vabila na te prireditve, ki so se razposlala sredi novembra, veljajo samoosebni umevno za vso sezijo. Pričetek je točno ob pol 8. zvečer, nakar posebej opozarjamo. Med baletnim plesom vstop prepozno došlim ne bo dovoljen.

+ Na »Slavčev« zabavni večer, ki se vrši v nedeljo, dne 8. t. m. v veliki dvorani Narodnega doma, opozarjamo slavno občinstvo in prijatelje

društva. Spored je jako zanimiv. — Vstopnina prosta.

+ Društvo slovenskih profesorjev« bo imelo svojo letošnjo redno glavno skupščino dne 28. decembra ob 10. uri popoldne. Eventualni samostalni predlogi naj se (v zmislu § 11., 4. društvenih pravil) odboru prijavijo vsaj teden dni pred skupščino.

+ Gledališko društvo na Jesenicah ponovi na občno zahtevo v nedeljo 8. t. m. ob 3. popoldne v dvorani pri Jeleni na Savi tridejansko burko »Veleturist«. Igra je izvalila preteklo nedeljo mnogo smeha in upamo, da tudi prihodnje nedeljo ne bo brez uspeha. Začetek točno ob 3. uri in prosimo, da se naj cenj. obiskovalci na to ozirajo. Konec bo na vsak način ob 6. uri ter se bomo ozirali pri tem na Miklavžev večer jeseniškega otroškega vrtca Ciril-Methodove družbe, ki se vrši istega dne ob 7. uri zvečer.

Prosveta.

+ Iz gledališke pisarne. Za snoči napovedana dijaška-kronska predstava je morala izostati, ker se je stroj, s katerim se dviga veliki železni zastor, tako pokvaril, da ga ni bilo mogoče dvigniti. Nekaj minut po dopoldanski vaji na odru je 60 meter-skih stotov težak železni zastor nenadoma zagrmel na oder, ker je pri stroju iz litiga železa nekaj počilo. Prava sreča, da ni bilo nikogar več na odru, sicer bi se bila lahko pripetila velika nesreča. Stroj bo še danes popravljen, v soboto se bo že moglo zopet igrati. — V soboto (za abonente nepar) se prvič na slovenskem odru vprizori dražestna Zellerjeva opereta »Ptičar«. — V nedeljo popoldan bo (izven abonementa, za lože par) velika tujska predstava, pri kateri se poje velezabavna opereta »Ptičar«. — V nedeljo zvečer se vprizori vol. drama; izborna veselo-igra »Napoleonov vojni načrt«. — Cestiti abonente naj blagovoljno vzamejo na znanje, da spribo ponavljajočih se zaprek pri najboljši volji repertoarja ni mogoče razpovršati drugače. Tako n. pr. se »Ptičar« v soboto mora peti za nepar-abonente, ker bi le-ti sicer ves teden ne imeli nobene predstave in ker bi sicer že v tretjič morala nanje priti nedeljska predstava. Nadalje se »Ptičar«, čeprav je za nas nova opereta, mora peti takoj v nedeljo popoldan, 1. ker za zvečer ni dobi »Filharmonije«, ki priredi svoj koncert, 2. ker ni mogoče ponoviti »Traviate«, ki se je pela že štirikrat in se bo bržčas v ponedeljek ponovila z nekim odličnim gostom; 3. ker »Večnega mornarja« ni mogoče ponoviti, predno ne dospe nova primadona — gđca. Orlova je že odpotovala — in ni pripravljen namestnik za g. Blassa, ki je pri vojakih; 4. ker »Boccaccia« ne kaže ponoviti, ker se itak govori, da se taista stvar prevečkrat ponavlja — čeprav delajo tako po vseh večjih gledališčih; 5. ker osobje, ki po svoji pretežni večini sestoji iz novih moči, ne more tako hitro naštvirati novih stvari, da bi mogli na oder spraviti še kaj drugega in 5. ker treba denarja, ki ga je spričo znanih odnošajev dobiti samo od glasbenih prirediteljev. Ker imajo nepar-ložni abonente »Ptičarja« v soboto, ga nepar-ložni abonenti ne morejo imeti zopet v nedeljo. Ker pa morajo tudi par-abonente imeti premijere, — ne gre drugače, kakor da imajo v nedeljo dvakrat predstavo. Razlagamo vse to, da se bo videlo, da se repertoar ne razpovršča kar tako na slepo, ampak po preudarku, ki ga regulirajo neizogibne okoliščine.

Književnost.

+ »Ljubljanski Zvon.« Vsebi na decembrskega zvezka: 1. Fran Albrecht: Romanca. — 2. Rado Murnik: Hči grofa Bagaja. Roman (Dolge v prihodnjem letniku). — 3. Milan Pugelj: Jetnik. (Konec.) — 4. Vilko Mazi: Via doloris. — 5. Anton Aškerc: Atila v Emoni. VII. — 6. Josip Premk: Tobijevo noči. (Konec.) — 7. Andrej Lah: Geslo? — 8. Dr. Ivan Lah: Satf. — 9. Književna poročila. A. Debeljak: Razne povesti. — A. Debeljak: Slovenske večernice. — Dr. V. Z. F. S. Finžgarjevi zbrani spisi. — J. Wester: Andrej Rapč. Mladini. — Josip Jurkovič: Hernik Sienkiewicz, Skozi pustine in puščavo. — Koledar Družbe sv. Cirila in Metoda. — P. Novak: Slovensko-nemški in nemško-slovenski slovarček. — Dr. R. Molč: Dr. Jovan Skerlić, Istorija nove srpske književnosti. — Književne novosti. — 10. Slovstveni zapiski. F. H.: Prof. Josip Celestina. — Dr. J. Š.: Fran Orožen. — W.: Turkova prisega. — Aškerc: »Zlatorog«.

Slovenci in Slovenke! Ne zahte družbe sv. Cirila in Metoda.

prebivalstvo ne podpira italijanskih irendentistov.

Obravnava proti jugoslovanskim dijakom na Dunaju.

Dunaj, 5. decembra. Pred kazenskim senatom deželnega sodišča se je danes pričela obravnava, proti onim jugoslovanskim dijakom, ki so bili dne 24. novembra na Kärntnerstrasse od dunajskega moba napadeni in nato aretirani. Obtožencev je 14. Večinoma so to Dalmatinci in Bosanci. Obtoženi so: filozof Bukvič, filozof Simić, filozof Dosen, farmacevt Karaman, veterinar Stojić, veterinar Karanović, kult. tehnik Predojevič, med. Marinović, tehnik Gijukić, filozof Hasan Rebac, veterinar Plachy, mediciner Bulježević, eksportni akademik Ferić in filozof Budimir. Državno pravdnštvo jih dolži hudodelstva žaljenja veličanstva in prestopka proti javnemu miru in redu v zmislu § 305, in § 283. kaz. zak. Obtožnica pravi, da so dijaki na Kärntnerstrasse klicali »Živela Srbija«, blatili Avstrijo ter žalili cesarja, prestolonaslednika ter vladu. Obtožnica tudi priznava, da je poulična druhal napadla dijake ter jih pretepla. Obtoženci izjavljajo, da so pač klicali vladarjem balkanskih držav, niso pa žalili niti cesarja, niti prestolonaslednika, ker jim to niti na misel ni prišlo. Kot priče nastopajo razni šoferji in izvoščiki. Obtožence zagovarjajo štirje odvetniki, med temi Hrvat dr. Cović - Plenković. Dvorana je bila nabito polna. Zlasti je bilo mnogo navzočih dijakov in dam. Čim pa se je obravnava pričela, je predsednik sodni svetnik dr. Weinlich izjavil, da se bo razprava vršila tajno ter odredil, da se mora dvorana izprazniti. Drž. pravdnštvo zastopa dr. Lange.

Obtoženci govore slabo nemško, za to so pritegnjeni tudi tolmači za srbsčino, hrvaščino in češčino. K razpravi je pripuščeno samo 40 zapornikov, sorodniki obtožencev in zastopniki listov.

Zastopnik Hrvatov dr. Plenković protestira proti tajnosti ter naglašja, da naj javnost izve, da je bilo postopanje stražnikov in pisanje dunajskih nemških listov pretrgano in zlagano. Kljub temu je vstrajal sodni dvor na tajnosti. Kot prvi je bil zaslišani Novak Bukvič, ki naglašja, da je nedolžen. Izjave prič, ki so navedene v obtožnici so neresnične in bi, če bi bil vse to res storil, to tudi priznal, ker mu gre čast čez vso. Je dober in zvest Avstrijec in kot Jugoslovčan pristaš trializma in nasprotnik Madžarov. Zato je klical tudi »Abzug Cuvaj«. Pred ruski konzulat so hoteli samo, da izrazijo simpatije zmagovalnim balkanskim državam. Obtoženec Mihajlo Simić se ne čuti krivega ravno tako malo kakor vsi drugi obtoženci. Nihče ni klical onih veleizdajniških klicev, ki so navedeni v obtožnici. Dva obtoženca se pritožujeta, da so jih v preiskovalnem zaporu silili k težkim in poniževalnim delom, da so bili zaprti skupaj s tatovi in goljuhi in da so morali snaziti celice.

V nadaljnjem zaslišanju izjavijo obtoženci, da jih je policija v zaporu pretepla. Nekateri obtoženci so bili aretirani, ker so na ulici srbsko govorili. Obkolili so jih dunajski špitarji in začeli klicati srbske svinje, kličejo proti Avstriji, vrgli so se na dijake in jih pretepli. Policija je prišla in jih aretirala. Veterinar Karanović je stal na Grabnu sam in je bil aretirani, ker je nekdo zaklical: »To je Bolgar«.

Dunaj, 5. decembra. Danes se vrši obravnava proti 14 visokošolcem, ki so pred 10 dnevi demonstrirali na Koroški cesti na Dunaju. Od obtožencev, ki so večinoma ortodoksi, in vsi slušatelji vseučilišča je 7 Bošnjakov, 6 Dalmatincev in 1 Čeh. Obtoženi so zaradi demonstrativnega zbiranja na cesti, zaradi zastavljanja javni straži, zaradi hujšajočih klicev in eden zaradi žaljenja cesarja.

Češki socialni demokrati proti novim vojaškim zakonom.

Praga, 5. dec. Zaupniki češke socialno-demokratske stranke so sklenili pozvati vse socialno-demokratske poslance, naj z vso odločnostjo prično boj proti novim vojaškim predlogom.

Radi »Nemške nepoštenosti« upokojen.

Praga, 5. dec. Višji inšpektor državnih železnic Rohan je izdal v nemškem jeziku brošuro »Nemška nepoštenost«, v kateri dokazuje Nemcem, da v politiki rabijo nepoštena sredstva. Železniško ministrstvo je Rohana radi te brošure upokojilo.

Nov brambni zakon v Belgiji. — Splošna vojaška dolžnost.

Bruselj, 5. decembra. Seji najvišjega sveta za deželno obrambo je predsedoval včeraj namesto kralja Alberta, ki je obolel, minister Debroqueville. Seje so se udeležili vsi aktivni generali. Minister je predložil nov brambni zakon, ki zahteva splošno vojaško dolžnost v Belgiji.

Aktivna vojaška služba bo trajala 15 mesecev. Po tem novem zakonu se uredi tudi enoletna prostovoljska služba in sicer po nemškem vzorcu in se reorganizira rekrutiranje rezervnih kadrov.

Bethmann-Hollwegov govor in balkanske države.

Dunaj, 5. decembra. Oficijozni »Mir« se bavi z govorom nemškega državnega kancelarja Bethmanna-Hollwega ter njegove besede simpatično pozdravlja. Zlasti ugoden vtisk na balkanske države je napravila izjava kancelarja, da hoče Nemčija ohraniti z balkanskimi državami dobre odnose, zlasti na gospodarskem polju. List piše: Balkanske države stojijo pred istim ciljem kakor Nemčija, pred ustvaritvijo nemškega cesarstva, ter se vzgledujemo nad veliko Nemčijo. Če Nemčija z velesilami skupno prispeva k našemu delu v toliko, da bo vprašanje balkanskih narodnosti po končani vojni enkrat za vselej rešeno s tem, da se vsaki narodnosti zagotovi mirni in neprekinjeni gospodarski razvoj, sme pričakovati Nemčija, da bo imela na Balkanu samo prijatelje in zaveznike.

Aneksija Libije. — Egejski otoki.

Rim, 5. decembra. Italijanska zbornica je izrekla aneksijo Libije v tajni seji ter je bila tozadevna predloga sprejeta s 335 glasovi proti 24 glasovom. V debati je ministrski predsednik Giolitti govoril tudi o vprašanju, kaj naj se zgodi z otoki v Egejskem morju, ki jih je Italija zasedla. Izjavil je, da jih mora Italija obdržati tako dolgo, da Turčija izpolni vse v mirovni protokoli stavljenе pogoje. Italija ne namerava zasedanjem teh otokov preprečiti, da bi postali otoki grški. Kaj pa se bo zgodilo, prepušča Italija mirovnemu sklepu med Grško in Turčijo, oziroma sodbi evropskega kongresa.

Končno poudarja Giolitti, da ima Italija vsled novo pridobljenih dežel veliko civilizatorično misijo v Sredozemskem morju.

Italija je po končani vojni v polni posesti vseh svojih sil in pripravljena svoje interese vselej in z vsem poudarkom braniti. Tudi je pripravljena storiti vse v varstvo upravičenih interesov drugih narodov.

VOJNA NA BALKANU.

Premirje.

Carigrad, 5. decembra. Turški krogi zatrjujejo, da so bila pogajanja zaradi premirja med Grško in Turčijo včeraj zvečer prekinjena, ker stavi Grška previsoke zahteve.

Atene, 5. decembra. Oficijozna »Hestia« piše, da je samostojno postopanje Grške popolnoma upravičeno in da to ne znači, da bi hotela Grška zapustiti Balkansko zvezo. Tudi ni res, da bi obstojali spori v Balkanski zvezi, pač pa so se pojavila različna naziranja glede pogojev premirja. Sedaj se vrše pogajanja, ki bodo brez dvoma dosegla sporazum med državami Balkanske zveze.

Belgrad, 5. decembra. Srbski politični krogi polagajo posebno važnost na ono točko v premirju, ki določa, da se oblegane turške trdnjave ne smejo zalagati deset dni z živili. To velja tudi za Odrin, in zdi se, da je hotela Turčija varovati samo svoj prestriz in ni hotela predati Odrina. Pripravljena pa je vdati se po teku časa in razvoju dogodkov. Odrin je brez hrane in Bolgari upajo, da se bo morala trdnjava tekom teh desetih dni predati. Če se to uresniči, potem odrinsko vprašanje pri mirovnih pogajanjih ne bo delalo posebnih težkoč in je smatrati, da bo Turčija prepuštila brez obtovaljanja Odrin Bolgarom.

Carigrad, 5. decembra. Vlada je izdala uradni komunikacije, v katerem razglasa, da je zapisnik o premirju že podpisan in sicer pod pogojem, da ostanejo vse armade v svojih dosedanjih pozicijah in da se takoj prične pogajanje za sklenjenje definitivnega miru.

Carigrad, 5. decembra. Danes je odšla od tu prva kolona, ki imenalego donesti oblegancem v Odrinu provijant.

Carigrad, 5. decembra. Glavni delegat Turčije pri mirovnih pogajanjih bo Rešid paša. Imena ostalih delegatov še niso znana.

Carigrad, 5. decembra. Turški delegatje pri pogajanjih za premirje Rešid paša, Ali Riza bej in Dumat Filip paša so se vrnili izpred Cataldže. Takoj po njihovem prihodu je bil sklican ministrski svet, ki je trajal pozno v noč in se bavil v prvi vrsti z albanskim vprašanjem.

Mirovna pogajanja.

Belgrad, 5. decembra. Srbija pošlje k mirovnim pogajanjem v London predsednika skupščine Andrijo Nikolića in bivšega ministrskega predsednika Novakovića. Kot vojaška izvedenica sta jima pridejana general Bojović in podpolkovnik Pavlović.

Mir.

Sofija, 5. dec. Potek pogajanj za premirje upravičuje upanje, da bodo

tudi mirovna pogajanja uspešna. Važno je, da je glede nove meje med Turčijo in Bolgarsko dosežen sporazum. Tudi glede odškodnine se bo posrečilo najti kak zadovoljiv izhod. Bolgari upajo, da bodo opustili Turki svoje intransigentno stališče.

Sofija, 5. dec. Bolgarski delegati za mirovna pogajanja v Londonu še niso določeni. Gotovo pa je, da se jih udeležijo predsednik sobranja dr. Danev.

Tripolitaniya.

Carigrad, 5. novembra. Kakor poročajo listi, se bodo turške čete iz Tripolitaniye v kratkem začele vračati v Turčijo.

Carigrad, 5. decembra. Govori se, da se pogaja porta z Italijo glede konvertiranja odškodnine, ki jo mora plačati Italija vsako leto Turčiji za Tripolitanijo. Sedaj se vrše pogajanja zaradi popusta obresti.

Avstrija in Rumunska.

Bukarešta, 5. decembra. Kralj Karel je snoči sprejel zastopnika avstrijskega trgovskega ministrstva, sekcijskega šefa Riedla. Gre namreč za gotove trgovske politične zadeve.

Rumunski prestolonaslednik.

Berolin, 5. decembra. Rumunski prestolonaslednik je danes odpotoval.

Italija o razmerju med Avstrijo in Srbijo.

Rim, 5. decembra. »Tribuna« piše pod naslovom »Stališče Italije napram avstro-ogrskemu srbskemu vprašanju. Italija je vplivala pomirjevalno. Srbska zahteva po pristanišču ob Jadranskem morju ni izključno avstro-ogrsko, marveč tudi italijansko vprašanje.

List vpraša, zakaj se Srbija, če želi iz trgovskih ozirov izhod na Jadransko morje, ne zadovolji z že obljubljenimi ponudbami.

Če igra samoljubje in čast kako vlogo, potem zahteva čast Avstro-Ogrske več vpoštevanja.

Ce se krijejo interesi Italije po večini z interesi Avstro-Ogrske, če Italija koordinira svojo akcijo z ono svoje sosedje, in če se obenem varujoč svoje lastne interese zadovolje legitimne trgovske aspiracije Srbije, potem so dani predpogoji za nadaljni razvoj tega vprašanja.

Italije Avstro-Ogrska ne vleče za seboj, nikdo pa ne more zahtevati, da bi Italija za vsako ceno šla drugo pot kakor njena zaveznica, samo da hodi v spremstvu Srbije.

Rusija in Kitajska.

Kobdo, 5. decembra. Tukajšne prebivalstvo je v velikem strahu zaradi vesti, da se bližajo kitajske čete. Ruske čete do sedaj še niso prišle v Kobdo.

Pretrganje diplomatskih zvez med Rumunsko in Grško.

Bukarešta, 5. decembra. Listi poročajo, da se je razmerje med Rumunsko in Grško tako poostriilo, da je pričakovati v kratkem, da se prekinejo diplomatske zveze med obema državama. Rumunska vlada je namreč bila informirana, da postopajo grške čete kruto proti Kucovalahom. Rumunski poslanik v Atenah Florescu je doblil od vlade naročilo, da zahteva tekom 3 dni pojasnila, in če ga ne dobi, naj zapusti Atene. Nato bi Rumunska izgnala vse na Rumunskem živeče Grke.

Bukarešta, 5. decembra. Danes zjutraj se je sestel ministrski svet, ki se je bavil s kucovalaskim vprašanjem. Ministrski svet se je odločil, da bo postopal proti Grški z vso energijo.

Bombardiranje Valone.

Rim, 5. decembra. »Agenzia Stephani« poroča iz Valone: Dve grški topničarki ste včeraj bombardirali Valono. Eden izmed izstreljenih grških šrapnelov je krenil med italijanskim in avstro-ogrskim konzulatom. V mestu je zavladala silna panika. Imai Kemal je takoj poslal h Grkom svojega parlamentarja s prošnjo, naj ladje ustavijo nadaljno obstreljevanje. Poveljnik grških ladij je odvrnil, da je Valona na turškem ozemlju in da je torej upravičeno mesto bombardirati. Valona naj se uda in Grška bo z njenim prebivalstvom postopala kakor s pravimi brati. Grški topničarki sta na to odpluli. Izmail Kemal je proti bombardiranju Valone s strani grških ladij poslal brzoglasen protest grški vladi in velesilam.

Potovanje Bolgarov iz Soluna v Dedeagač.

Atene, 5. decembra. Mornarsko ministrstvo priobčuje dolgo poročilo o potovanju bolgarske brigade iz Soluna v Dedeagač. Brigada se je vkrcala v Solunu, ter je znašala 13.000 mož in 3000 konj. 17 transportnih parnikov, spremljanih od grških vojni ladij je odplovalo 27. novembra ob pol 9. dopoldne iz Soluna. Ob 6. uri 20 min. zvečer so dospeli transportne ladje že na višino rta Casanore.

kjer je prvič po izbruhu vojne zopet svetil morsk svetilnik. Ko se je dru-

go jutro dvignilo solnce so se peljale ladje mimo otoka Lemnosa. 23. nov. ob 1. popoldne so prispele pred Dedeagač, kjer jih je pričakovala grška eskadra. Grki in Bolgari so se pristrčno pozdravili. Izkrcaje moštva je bilo do večera drugega dne končano. Bolgarski general Mitov se je pristrčno zahvalil poveljniku grške eskadre. Bolgarski častniki so obiskali grške kolege na križarki »Averos«. Med burnim pozdravom bolgarskega vojaštva je zapustilo grško brodovje pristanišče.

Konzulska afera.

Belgrad, 5. decembra. Uradno se poroča, da sta konzula Edel in Prochaska včeraj popoldne ob 2. spremljana od sekcijskega šefa Rakicića odpotovali v Prizren.

Sultanovo povabilo.

Dunaj, 5. decembra. Nemški listi poročajo iz Sofije, da je sultan Mehmed V. povabil carja Ferdinanda, naj pride v Carigrad, in naj pri tej priliki podpiše mirovno pogodbo.

Ruski poslanik v Belgradu.

Dunaj, 5. decembra. »Neue Freie Presse« je javila, da je ruski poslanik Hartwig v Belgradu podal svojo demisijo. Po točnih informacijah na merodajnem mestu je ta vest popolnoma izmišljena in je najbrže samo pobojna želja tega lista. »Mittagszeitung« poroča, da se je poslanik Hartwig izrazil, da Srbija ne more odnehati od svoje zahteve po Jadranskem morju in da bo pri tej svoji zahtevi vztrajala, če bi se tudi proti nji postavile vse velesile.

Sporazum med Bolgarsko in Rumunsko.

Sofija, 5. dec. Delegat pri pogajanjih za premirje dr. Danev se po povratku izpred Cataldže napoti nemudoma v Bukarešto, odkoder odpotuje v London kot bolgarski delegat pri mirovnih pogajanjih. V dobro poučenih krogih zatrjujejo, da se je med Bolgarsko in Rumunsko dosegel popoln sporazum. Bolgarska bo priznala Rumunski protektorat nad Kucovalahi v novi bolgarski državi, Kucovalahi pa dode svojo cerkveno samoupravo s svojim lastnim škofom. Končno dovoljuje Bolgarska neznatno korekturo svoje meje to je da odstopi mesto Silistrijo Rumunski.

Pred pomorsko bitko.

Carigrad, 5. dec. Po zanesljivih poročilih je vso grško vojno brodovje zbrano v severnovzhodnem Egejskem morju. Turška vojna mornarica je koncentrirana v Dardanelah in je vsak trenotek pripravljena, da odplove v Egejsko morje ter napade grško mornarico. Pričakovati je, da se v Egejskem morju vname pomorska bitka.

Češki stotnik padel v bitki pri Lozengradu.

Praga, 5. dec. Češki listi poročajo, da je v bitki pri Lozengradu padel tudi Čeh, Bogoljub Toušek, ki je služil v bolgarski armadi kot stotnik.

Zlagane vesti.

Atene, 5. decembra. Uradno se demantirajo vse vesti, ki so poročale, da je prišlo v Seresu do boja med Grki in Bolgari.

Zopetna mobilizacija Turčije.

Carigrad, 5. decembra. Vojno ministrstvo razglasa ukaz, s katerim se kličejo pod orožje vsi rekruti v starosti 19 let.

Turčija potrebuje denarja.

Carigrad, 5. decembra. Uradni list priobčuje sultanov irade glede izdaje zakladnih nakamnic v znesku 3.800.000 funtov. Govori se, da naj te vrednostne papirje prevzamejo do polovice v inozemstvu živeči Turki.

Albanci proti Srbiji.

Berolin, 5. decembra. »Vossische Zeitung« javlja: Provizorična albanska vlada je sklenila opozoriti kabinete velesil na to, da namerava Srbija nad Albance poslati neregularne čete.

Vesti o oboroževanju Srbije.

Dunaj, 5. decembra. Nemški listi poročajo, da je Srbija koncentrirala svojo tretjo in četrto armado v Kragujevcu in da z veliko naglico utrjuje mesto in okolico.

Srbska spomenica a jadranskem pristanišču.

Belgrad, 5. decembra. »Samoupravo« poroča, da bo srbska vlada izdala v vsej Evropi spomenico, v kateri bo z nepobitnimi argumenti dokazala upravičenost srbske zahteve po pristanišču na Jadranskem morju. V spomenici se bo Srbija sklicevala na izjavo avstrijskega delegata na berlinskem kongresu, ki je posebno naglašal, da je življenjski interes Srbije, da pride do morja.

Srbski prestolonaslednik.

Belgrad, 5. dec. Srbski prestolonaslednik Aleksander se je vrnil iz Soluna v Skopje.

Mobilizacija Srbije.

Sofija, 5. dec. Iz zanesljivega vira se izve, da je Srbija včeraj vpo-

Srbski plen.

London, 5. dec. Iz Belgrada poročajo, da so poslali Srbi od Turkov zaplenjene puške in topove v arzenal v Kragujevcu. Srbi upajo, da bodo mogli v kratkem času in z majhnimi denarnimi žrtvami iz tega materijala izdelati za svojo vojsko 150.000 pušk in 250 topov.

Bolgarski plen.

Sofija, 5. dec. Bolgari so zaplenili na progi Dedeagač-Solun 34 lokomotiv in 300 vagonov tako da je promed med Sercsom, Dramo in Dedeagačem popolnoma zagotovljen.

Sveta vojna proti Balkanskim državam.

Kijev 5. dec. Iz južnih pokrajin poročajo, da je opažati med nomadskimi narodi vznemirjenje, ker so se pojavili agitatorji, ki ščuvajo na sveto vojno proti balkanskim državam. Vsi opomini gubernatorjev so ostali brezuspešni.

Bolezen princa Jurja.

Belgrad 5. dec. »Politika« poroča iz Belgrada, da je princ Jurij 14 dni po bitki pri Bitolju, katere se je aktivno vdeležil nenadoma obolel. Zdravniki so konstatirali legar. Prepeljali so ga v Belgrad. Princ Jurij je krizo že preстал in upajo, da bo v kratkem okreval.

Romunska vstopi v Balkansko zvezo.

Pariz 5. dec. Francoski diplomatični krogi pravijo, da pride predsednik bolgarskega sobranja Danev v Bukarešto ob priliki, ko dospe tja ruska vojaška deputacija, ki pokloni kralju v imenu ruskega carja maršalsko palico ruske armade. Ob tej priliki se bodo vršili silno važni dogovori med Rusijo in Rumunsko na eni strani in med Rumunsko in Bolgarsko na drugi strani. Ze danes je gotovo, da pristopi Rumunska k balkanski zvezi.

Današnji list obsega 3 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Mnenje gosp. dr. Henrika Munka Karlove Vari.

Gosp. J. Serravallo Trst.

Dovoljujem si poročati, da smatram Vaše železnato kina - vino Serravallo za izbornega tonika, katerega bolniki prav radi jemljejo in da pred vsem zelo pospešuje tek, kar je posebno važno pri bolnikih in rekonvalescentih.

Karlove Vari, 16. junija 1911.

Dr. Munk.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306-2 Srednji zračni tlak 736 mm

čas opazovanja	stanje barometra v mm	temperatura v °C	vetrovi	nebo
4. 2. pop.	744-0	4-4	sl. jvzh.	jasno
9. zv.	745-8	1-8	sl. szah.	"
5. 7. zj.	746-0	-2-9	sr. svzh.	"

Srednja večerajša temperatura 1-5° norm. -0-1° Padavina v 24 urah 0-0 mm

Išče se izvežbana ženska moč

dobra prodajalka

manufakturnega in specerijskega blaga, večja slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi. Plača po dogovoru. Ponudbe na trdnico Ivan Budkovič, Semič, Dolenjsko. 4318

Zlahtna jabolka

40 centov od 20 kg naprej po 12—26 h kg (po kakovosti) preda Andrej Oset, Tolsti vrh, pošta Guštanj, Koroške. 4331

Cenó suho in sveže

MESO.

Vak dan sveže klano goveje, telečje ali kostrunovo meso poštni zavoj 5 kg K 550. Svinjsko meso surovo K 7.—posušeno K 8.—. Tirolske salame K 9.—franko po povzetju dobavlja »Consum« izvoz mesa, Nagybalonta, Rakosy-at 3, Ograke.

Bolgerope avstralske papigice (Wellensittich)

travnate zelene barve, z rumeno glavic, par 10 kron.

Kanarčki.

hararji (Edelroller), izvrstni pevci po 8—12 kron.

Naročbe pod »Papigice«, Podbrezje Gorenjsko. 4332

Telefon šte. 16.

Leta 1837. ustanovljena delniška družba

427

Telefon šte. 16.

KRANJSKA STAVBINSKA DRUŽBA V LJUBLJANI

Stavbno podjetništvo; pisarna za arhitekture in stavbnotekniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbna in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnelomi v Podpeči in v Opatiji. — Priporočila se za stavbna dela vsake vrste.

Kesna ženitna ponudba.

Mlad gospod, 29 let star, s večletno trgovsko prakso v stalni službi, želi znanja s gospico s dečle ne pod 20 let staro s nekaj premoženjem. Cenj. ponudbe s sliko do 15. t. m. na upr. „Sl. Nar.“ pod naslovom: „Sumi Marica“ Za tajnost se jamči!

Bele
žametnomehke

roke

napravi

svežo

„rožnato“

polt

Dr. Dralleja Malattinne.

Tolščobe prosta maža za roke
Glicerinska in medena strjenina.

Pomaga čez noč.

Čudovit učinek

proti krhkim in razpokanim rokam.

:: Cena K — 70 in K 120. ::

Po vseh lekarnah, drogerijah,

:: parfumerijah in brivnicah ::

Juri Dralle, Podmokli n. L.

Skoro nova enonadstropna

HIŠA

v Spodnji Šiški, z vrtom in praznim svetom, pripravna za večje podjetje

se prodaja.

Več pove upravitelj, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 40, I. nadstropje.

Kupujte in zahtevajte edino to

CIRIL in METODOV ČAJ

je najboljši.

Glavna zaloga pri Prvi slov. zalozi čaja in ruma na debelo v Ljubljani, Rožna ulica šte. 41.

Domača tvrda!

Domača tvrda!

Priporočamo

:: solidno tvrdo ::

modni salon

damskih in otroških klobukov v veliki izbiri ter športnih čepic

Marija Götzl

Zidovska ulica 8.

— Cene brez konkurence. —

3425

Dunajska življenska in rentna zavarovalnica

Dunaj IX., Maria Theresienstrasse št. 5.

:: Varnostni zaklad K 45,000,000. — :: Zavarovana glavica K 150,000,000. —

Vsi načini življenjskega zavarovanja

pod najugodnejšimi pogoji:

z garantirano 40% dividendo, zavarovanje za doživetje in smrt z garantirano padajočimi premijami in rentno zavarovanje. — Zavarovanje za doje in vojaško službo brez zdravniške preiskave! Če starši umro, odpade vsako nadaljnje plačevanje premije.

Nadzornik za Kranjsko:

Ciril Glebočnik v Ljubljani, Elizabetna cesta št. 4.

Najbolj pripravne trpežne in gibljive

brzoparilnike

za krmo vseh sestav, slamerovnice, mlino in stiskalnice za sadje in grozdje, robljate, rezoreznice, motorje, BENNING kosilnice, obračalnike in grablje za seno, stroje in pritiskine za sadje in perutninsko rejo, železne blagajne, nagrebne križe, peči, štedilnike, črpalke: za vino, gnojnice in vodo, stavbne potrebšćine in vsa druga železnina se dobiva najceneje in najboljše pri znani veletrgovini z železnino in poljedelnimi stroji :: skimi stroji ::

Dobrotvoriteljno društvo „Blagodat“

v Ljubljani

se slavnemu občinstvu priporočila kot edino društvo te vrste na Kranjskem.

Društvo ima namen izplačati velike podpore in velike posmrtnine svojim redn. članom.

Cim več je članov, temvečji znesek izplača društvo v vsakem smrtnem slučaju. Te vrste društva so pokazala na Dunaju, Pragi, Gradcu in v drugih avstrijskih mestih, da so najboljša humanitarna podpora društva, katera na podlagi vzajemnosti za male prispevke članov izplačujejo velike posmrtnine.

Prospekte in natančna pojasnila daje brezplačno društvena pisarna

4265

v Ljubljani, Mestni trg šte. 13, I. nadstropje.

FR. STUPICA V LJUBLJANI

Marije Terezije cesta št. 1.

Zahtevajte cenike in ponudbe!

Cene nizke!

Zahtevajte cenike in ponudbe!

Ivan Jax in sin

v Ljubljani, Dunajska cesta 17

:: priporočila svojo bogato zalogo ::

voznih koles.

Sivalni stroji

za rodbino in obrt.

Brezplačni kurzi za voznike v M.L.

Pisalni stroji „ADLER“

Pletilni stroji

:: vseh velikosti. ::

Najcenejši nakup

božičnih in novoletnih

daril.

Juvelij, zlatnina, srebrnina in razne ure.

Vsakovrstna nova dela in popravila izvršujem v lastni delavnici. — Blago samo prve vrste. — Najnižje cene.

Lud. Černe,

juvelir, trgovec s urami ter napravljalni sodni sodnik.

Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Gostilni gostilna.

Gostilni gostilna.

Gostilni gostilna.

Gostilni gostilna.

Gostilni gostilna.

Gostilni gostilna.

Gostilni gostilna.

Gostilni gostilna.

Gostilni gostilna.

Anton Šarc

Perilo, — Opreme za neveste.

Domači izdelek. Platno in platneno blago, švicarske vesanine.

Ljubljana, Šelenburgova ul. 5.